

slovenski čebelar

VSEBINA

Inž. Uroš Vidmar: Čebelarjeva opravila v oktobru	321	opredeljujejo za interesne dejavnosti — pri tem ne pozabimo na čebelarški krožek	350
France Guna: Monumentalna čebelarška publikacija — Ob 200-letnici pisane besede o slovenskem čebelarstvu	323	IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA	
Inž. Franci Šivic: Poročilo komisije za čebeljo pašo	327	Julij Mayer: Ob tridesetletnici	352
Prof. Janez Mihelič: Obiskali so nas slovaški čebelarji	328	Ludvik Kramberger: »Čebelarja« ne berejo samo čebelarji	354
Lojze Kastelic: Čiščenje panjev in pridobivanje zadelavine	331	Valentin Razinger: Prijeten izlet po Koroški	354
France Guna: Glavna opravila v čebelnjaku po sezoni	333	Dr. Jože Benigar: Nekaj pojasnil o krmilnem sladkorju	355
Ludvik Kosi: Zavarujemo mlade gozdne nasade medovitih rastlin pred zajcem	335	OSMRTNICE	
Prof. Janez Mihelič: Pomen opravevanja monokultur v kmetijstvu	341	BILTEN MEDEX — d.e. kooperacija	
Vladi Martelanc: Obiskal sem hrvaške čebelarje	343	Dipl. oec. Aleš Mižigoj: Nismo vodilni v pridelavi medu nitj konkurenčni v ceni na zunanem tržišču	338
Maryan Alber: »Jamske« čebele na Siciliji (pr. J. M.)	345	Prof. dr. Izet Osmanagič: Poročilo o preventivnem delovanju Apikompleksa pri osebah, ogroženih zaradi epidemije gripe	339
Dr. S. Nikolov: Eksperimentalno in klinično opazovanje delovanja propolisa pri bolnikih z akutnim kroničnim kolitidom	348	Komerciala obvešča — odkup propolisa	339
ZA ČEBELARSKÉ KROŽKE		Naši o Romuniji	340
Martin Mencej: V začetku šolskega leta se učenci višjih razredov		Odkup in prevzem v predelavo voska, oziroma voščin	340

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 120,00 din, ga prejemaajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarških društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva c. 3/II.

Izdajateljski svet: Dušan Svára, predsednik; člani: Ludvik Klun, Franc Magajna, Martin Mencej, Janez Mihelič, Fani Osojnik, A. Marija Sedej, Joško Slander in Janez Terlep.

Uredniški odbor: inž. Jože Babnik, inž. Ludvik Klun, inž. Anton Krajnc, Martin Mencej, Anton Rems, prof. Edi Senegačnik, dr. Nežka Snoj.

Glavni urednik: Janez prof. Mihelič, odgovorni urednik: inž. Ludvik Klun.

Odgovorni urednik Biltena — Medex — exp. imp. Maks Gregore.

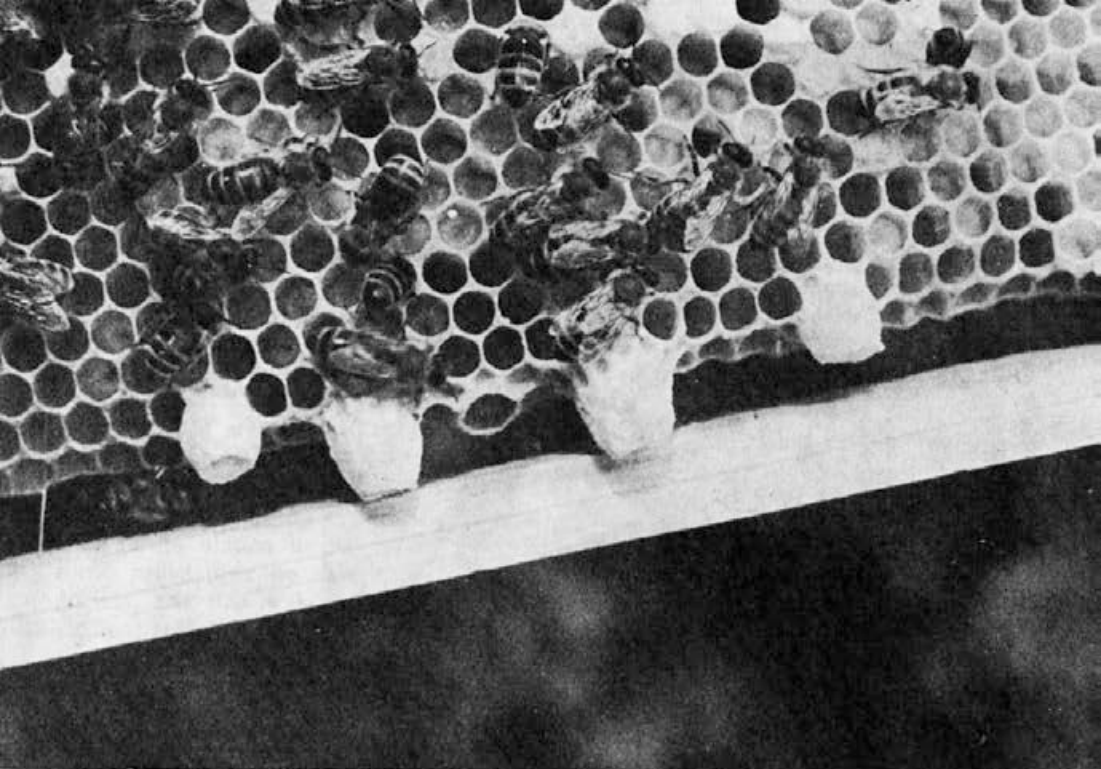
Letna naročnina za nečlane 130,00, za tujino 150,00, za člane čebelarških organizacij drugih republik 90,00 dinarjev. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje naročnino v obrokih se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Št. žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva c.: 50101-678-48636. Telefon: 20-208.

Zunanja stran ovitka delo Vilija Kožarja.

Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo št. 421-1/74 je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

Tiskala Tiskarna Ljubljana v 6300 izvodih.

Rokopisov ne vračamo.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V OKTOBRU

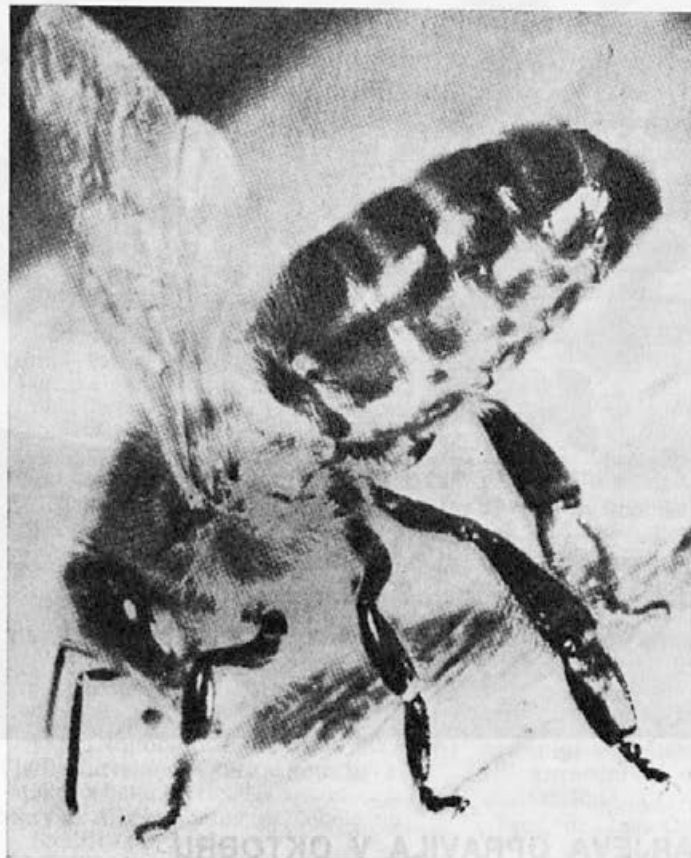
INŽ. UROŠ VIDMAR — BOHINJSKA BISTRICA

Glavna čebelarstva opravila so v mesecu oktobru končana. Izjemoma dodajamo v začetku meseca še en obrok sladkorne raztopine, katero čebele znosijo v sredino gnezda v celice, kjer se je polegla zadnja zalega. To zadnje dodano hrano bodo čebele najprej porabile in to nam je porok, da bodo v prvem obdobju zimovanja preživele na najkvalitetnejši hrani.

Če prezumujemo družine v spodnji etaži, to je plodišču, tega meseca zapremo matične rešetke ter odstranimo satje iz medišča. Odvzeto satje sortiramo ter nekajkrat zaleženo spravimo v omare, starejše in satje s preveč trotovine, pa namenimo za pretopitev in zamenjavo za satnice.

Podjetje »Medex« prevzema v odkup voščine v mesecu decembru. Na ta način lahko čebelarji dobijo satnice že v začetku zime, kar je prav, ker se do spomladi uležajo. Uležane pa se manj raztezajo, ko jih spomladi nameščamo v romiče.

Svetujemo tudi vsem satnišnicam, ki obstajajo pri posameznih čebelarstvih, da prevzemajo voščine jeseni ali v začetku zime in ne spomladi, ker se prerado zgodi, da dobijo čebelarji satnice prepozno. Poleg tega se sveže, komaj izdelane satnice rade zvijejo in jih zaradi tega čebele večkrat slabo izdelujejo. Pomnimo, da se gradilni nagon pri čebelah pojavi ob cvetenju sadnega drevja in vsak pameten čebelar ga

**Pred zimo
je potrebno
panj dobro
prezračiti!**

mora že v začetku izrabiti za čim večji pridelek voska. Enako kot pridelek medu je tudi pridelek voska pri nas prenizek, saj se giblje na panj od 10 do 15 dkg. V poprečnih letinah pa bi moral znašati vsaj 0,5 kg na panj. Dokazano je, da družine, ki veliko grade, prinesejo tudi največ medu.

Čebelarji, ki čebelarijo z nakladnimi panji, morajo pred zadnjim obrokom odstraniti matično rešetko, da si družine lahko formirajo gnezdo tako, kot jim najbolj ustreza.

Načinov, kako iti z nakladnimi panji v zimo, je več. Nekateri čebelarji jih zlagajo v čebelnjake, drugi jih zložijo več skupaj in medprostore pažijo — podobno kot pri AŽ panjih, tretji zopet ovijejo več panjev skupaj s strešno le-

penko itd. Osebnostno smatram, da je to delo odveč, posebno ob ponovnem razmeščanju panjev v pozni pomladi in zmešnjavo, ki jo s tem v zvezi povzročamo. Nakladni panj moramo obravnovati individualno preko celega leta in tako naj ostane tudi pozimi. Posamezne panje lahko ovijemo s strešno lepenko, ki jo pod pokrovom oziroma streho zavijamo, ter jih na ta način zavarujemo pred vetrom in dežjem. Pri tem načinu ostanejo na istih mestih kot v poletni dobi v aktivni čebelarski sezoni. Pri takem načinu prezimovanja še nikoli nisem opazil kakih kvarnih vplivov in so se tako zazimljene družine spomladi vedno odlično razvijale. V zgodnji spomladi se večkrat pojavi potreba, da moramo posamezne panje pre-

gledati in pri individualnem načinu prezimovanja pri pregledih ne vznemirjamo in ohlajamo ostalih panjev. Tudi delo pri ponovnem razmeščanju panjev spomladi ni majhno in si ga lahko prihranimo, posebno če čebelarimo z večjim številom panjev.

Za dobro prezimovanje je važno tudi vprašanje, kje naj bo odprtina za izlet čebel? Spodaj, v sredini ali zgoraj? Čebele potrebujejo za dihanje kisik kot vsa živa bitja. Izdihujejo pa ogljikov dvokis (CO₂). Ogljikov dvokis je plin, ki je težji od zraka in se v panju zato vseda na dno. Če imamo odprto spodnjo žrelo, CO₂ po tej poti izhaja iz panja ter ga nadomešča sveži zrak. Sveži zrak pa je hladen in tak način zamenjave pravzaprav do neke mere ohlaja gnezdo, kar ima v končni fazi za posledico večjo porabo hrane in s tem tudi večjo obremenjevanje čebeljih blatnikov. Nasprotno pa pri zaprtem spodnjem žrelu ogljikov dvokis ostaja v panju in omamlja čebele v njihovem gnezdu do take mere, da so na robu življenja. Zaradi tega je presnavljanje manjše, poraba hrane manjša in zaradi tega čebele z lahkoto prenesejo tudi daljše obdobje brez čistilnega izleta.

Pri presnavljanju hrane se sprošča tudi velika količina vode, ki jo čebele izločajo v obliki vodnih hlapov, ki se dvigajo navzgor. Pri odprtem spodnjem žrelu vlaga ostaja v pretežnem delu v panju. Nasprotno pa pri odprtem zgornjem žrelu odhaja iz panja in se zaradi tega skoraj ne srečujemo s plesnivimi sati ob robu gnezda. **NE MRAZ, TEMVEČ VLAGA V PANJU JE NAJVEČJI SOVRAŽNIK ČEBEL.** Zato večja ali manjša količina vlage pogojuje slabo ali dobro prezimovanje.

Из navedenega sledi, da je prezimovanje pri odprtih zgornjih žrelih in zaprtih spodnjih boljše, ter ga uporabljamo pri vseh panjskih sistemih, če je to le mogoče.

Pri nakladnih panjih pa ima prezimovanje pri odprtih zgornjih žrelih še drugo važno prednost. Prosto stoječe jih zamede v hudih zimah. Snežna odeja pa v zgodnji pomladi praviloma ni nikoli toliko visoka, da bi sneg zamašil zgornje žrelo in čebele ob izletih dnevih ali nenadnih otoplitvah lahko izletavajo tudi v primerih, če čebelar ni imel možnosti, da bi pred panji pravočasno očistili sneg.

MONUMENTALNA ČEBELARSKA PUBLIKACIJA — OB 200-LETNICI PISANE BESEDE O SLOVENSKEM ČEBELARSTVU

**P. P. Glavar — zbornik
FRANCE GUNA**

Zelo sem se razveselil, ko nas je »Slovenski čebelar« v septembrski številki obvestil, da je izšla knjiga, katero smo že dalj časa željno in z velikim zanimanjem pričakovali. Še večje pa je bilo moje veselje, ko sem knjigo dobil v roke. Naravnost presenečen sem bil, a to ne le nad njeno izredno izčrpno vsebino, temveč tudi nad njeno privlačno zunanjo in notranjo opremo.

Izdala in založila jo je Zveza čebelarskih društev Slovenije, ki je s tem opravila priznanja vredno delo na po-

dročju slovenske kulture. Naslov »Ob 200-letnici pisane besede o slovenskem čebelarstvu« nam dobro nakaže, o čem bo knjiga govorila. V njej je namreč poleg drugega podan in vsestransko obdelan zlasti monumentalni 200 let stari slovenski rokopis Petra Pavla Glavarja o naši čebeloreji.

Knjiga je že po svojem zunanjem obsegu dovolj bogata, saj ima skupno 336 strani, izpolnjenih s preglednim, ličnim tiskom in dokumentarnimi ilustracijami na kvalitetnem papirju. Njena neprecen-

ljiva vrednost pa je seveda predvsem v njeni tehtni vsebini, ki nam odlično prikazuje in osvetljuje napredne tendence in napore naših prednikov s Petrom Pavlom Glavarjem kot osrednjo osebnostjo.

Zasnovana je kot zbornik. Uredil ga je Martin Mencej, ki že več let zelo vztrajno in uspešno deluje na polju čebelarškega slovstva. Posebnost te publikacije pa je to, da ima poleg izdatne strokovne vsebine močan znanstveni podarek. V njej so namreč zajete jedrate in zelo izčrpne razprave, ki so jih prispevali priznani slovenski kulturni delavci: Viktorijan Demšar, Stane Mihelič, Jože Stabej in Leopold Debevec. Vsak od imenovanih je svojo temo obdelal z znanstveno temeljitostjo.

Prvi nam je podal prav to, kar smo doslej občutno pogrešali: lik Petra Pavla Glavarja je po vztrajnem študiju in na osnovah avtentičnega gradiva »izklesal« tako precizno in plastično, a vendar brez idealiziranja ali opevanja, da stoji ta naš genij danes pred nami živ, v vsej svoji resničnosti in veličini. Demšarjeva razprava obsega 12 strani.

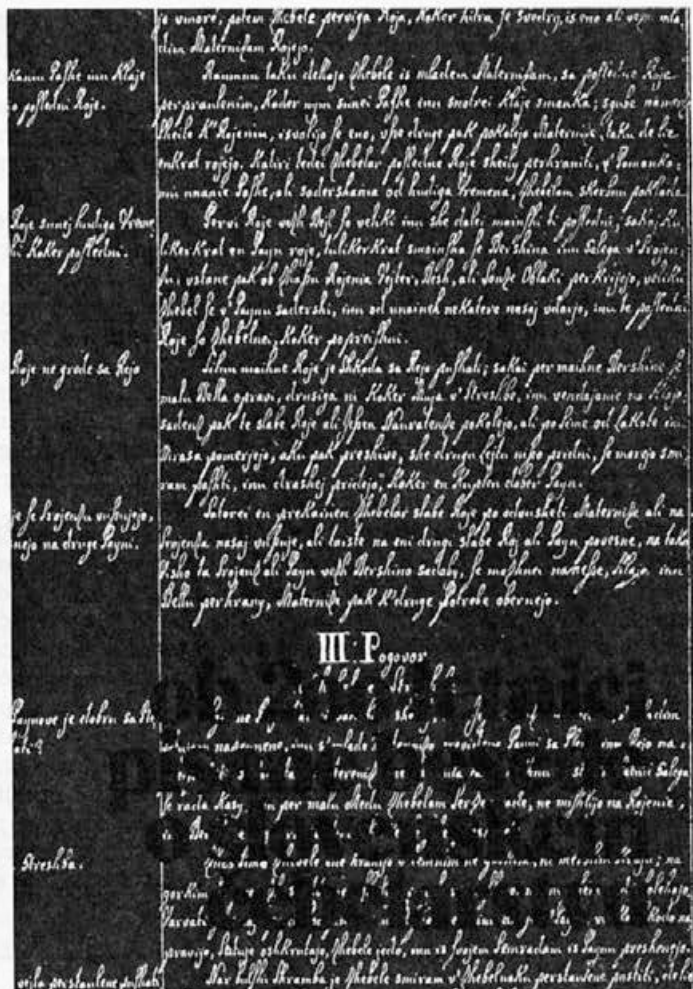
Stane Mihelič je znan že po svoji knjigi »Anton Janša — slovenski čebelar«. Ravno ob preučevanju Antona Janše je študiral tudi njegovega sodobnika P. P. Glavarja, katerega v pričujoči razpravi zelo dovršeno oriše kot čebelarja, čebelarškega pisca, učitelja in organizatorja. Njegova razprava, ki obsega v zborniku 45 strani, bi se morda res utegnila komu zdeti nekoliko preveč raztegnjena. Toda avtor njen obseg dobro utemeljuje v 3. odstavku na strani 55. Gre namreč za vsestransko analizo Glavarjevega »Pogovora o čebelnih rojih«. Prav to pa je jedro in težišče Glavarjevega strokovno-literarnega dela in prav temu je v glavnem posvečen ves zbornik in naša 200-letnica. Ker kake nove publikacije, ki bi obravnavala to snov, ne bomo več zlepa čakali, bi bilo torej napačno, če bi štedili s prostorom na škodo temeljitosti.

Jože Stabej osvetljuje Glavarjev »Pogovor« s svojega vidika. V razpravi, ki obsega 12 strani, navaja mnogotere zanimivosti o tem Glavarjevem delu. Med drugim govori tudi o nenavadni usodi, ki je spremljala originalni Glavarjev rokopis. Prava sreča, da se nam je sploh ohranil ta dragoceni slovenski kulturni spomenik, ki je čakal 200 let, da stopa zdaj v tiskani knjigi med Slovence, za katere ga je avtor spisal s toliko dobrohotnostjo.

Z enako natančnostjo, kot nam je opisal Glavarjev izvirni rokopis, je Stabej opisal, skoro bi rekel »narisal« tudi drugi izvod ali prepis originala. Prav ta natančnost s številnimi drobnimi zanimivostmi, ki jih je dosti tudi v Demšarjevi in Miheličevi razpravi, nam naredijo celotno knjigo tako privlačno, da jo človek bere res z užitkom. Isto velja tudi Debevecovi »Spremni besedi«, ki jo je dal k svojemu prevodu Furlanovega »Praktičnega čebelarstva«, četudi obsega le 5 strani.

Naj na tem mestu poudarim, da so se vsi omenjeni avtorji lotili svojih tem s toliko vnemo in ljubeznijo, da iz celotnega zbornika prav očitno veje njihov topli odnos do zaslužnega našega prosvetitelja P. P. Glavarja. Zato sem prepričan, da tudi noben čitatelj ob tej knjigi ne bo ostal hladen, in kar nehoti mi prihaja na misel, s kolikim navdušenjem bi jo pozdravili naši nekdanja čebelarški stebri — Rojina, Bukovec, Humek, Žnideršič, Okorn, Kalan, Rojec idr.

Stabej je sicer zapisal: »... nimamo še izčrpnega orisa Glavarjeve osebnosti. Če je kdo vreden take obravnave, jo je zaslužil pač Glavar s svojim nesebičnim delom!« Res, — toda ravno ta naš zbornik je v tem pogledu lep doprinos, — in kakor je Glavar pred 200 leti z ljubeznijo namenil svoje delo našemu ljudstvu, tako danes mi, z globokim spoštovanjem in hvaležnostjo posvečamo to knjigo njegovemu spominu. Morda je

Naslovna stran nove knjige

škoda, da ni »posvetilo« izrecno podano kje na prvih straneh.

Najobsežnejši del zbornika je seveda Glavarjevo besedilo z naslovom »Pogovor o čebelnih rojih«, ki zavzema 176 strani. Ze sam naslov »Pogovor« je posrečen, četudi ne govori le o rojih, temveč o čebelarjenju v širšem pomenu besede. To je prijazno, prijetno kramljanje, ki se bere kakor zanimiva kratkočasna povest. Skoro bi rekel, da se danes noben pisatelj več ne zna s svojim pripovedovanjem tako približati ljudstvu. Glavar pa se nam s tem svojim tekstom tudi prav neprisi-

ljeno, odkritosrčno in prijateljsko predstavi.

Njegovo pismeno besedilo je za današnjo rabo odlično priredil prof. Stane Mihelič. Pa ne smemo misliti, da je bila Glavarjeva slovenščina kaj dosti drugačna od naše. Če bi danes stopil med nas, bi se z njim še prav tako lahko pogovorili kakor z vsakim Slovencem iz širše ljubljanske okolice. Le pravopis so imeli tiste čase drugačen. A to nas ne sme zapeljati, da bi vsako črko brali doslovno! Saj tudi mi danes nešteto besed izgovarjamo precej drugače, kot pa so zapisane.

Tudi bohoričica, v kateri je Glavar pisal, nas ne sme nič motiti. To je vendar naš častitljiv črkopis, ki ga najdemo še v marsikateri knjigi po naših kmečkih domovih. Lepo torej, da je v našem zborniku tudi nekaj odlomkov v bohoričici. Škoda, da jih ni kaj več. Taki posnetki knjigo popestrijo in obogatijo, — nič manj kot kake slike, — včasih pa še bolj. Platnice zbornika so ravno zato zelo lepe obenem pa tudi zanimive. Vredno bo torej knjigo skrbno zaviti.

Našim čebelarjem bo Glavarjev »Pogovor o čebelnih rojih« dobrodošel kot čebelarski učbenik ali priročnik, — posebno začetnikom, saj je vsebinsko zelo bogat. V tem pogledu nič ne zaostaja za Janševo knjigo. V marsičem je še bolj izčrpen in temeljit, kar je tudi razumljivo: Janša je bil preprost, nešolan kmečki človek, ki se je s svojimi sposobnostmi uveljavil kot odličen čebelarski praktik, — P. P. Glavar pa je kot nadarjen in odličen študent na univerzi v Gradcu dobil diplomu profesorja modroslovja in svobodnih znanosti. Poleg mnogoletne prakse v čebelarjenju je imel torej vse potrebne pogoje za kvalitetno knjižno delovanje. To potrjuje že zunanja oblika njegovih rokopisov, medtem ko jezikovnega sloga in

vsebinske izgradnje niti ni treba posebej in ponovno poudarjati.

Kot nekak dodatek je priključen zborniku še Debevčev slovenski prevod Furlanovega »Praktičnega čebelarstva«, ki obsega 48 strani. Tudi v tem bo našel čebelar dosti koristnih napotkov za uspešno čebelarjenje. Izvirni rokopis je v nemškem jeziku, toda njegova tehtna vsebina pa nam nesporno dokazuje, da je bil avtor zelo izobražen naš človek in razgledan slovenski čebelar. Pisal je v lični gotici, naslovno stran je izobilkoval tako kaligrafsko, da je zdaj zgovorna pa tudi prav estetska ilustracija celotni naši knjigi.

Zbornik je torej v vseh ozirih dovolj bogat, da bo iz njega obilno črpal ne le preprost kmečki čebelar, temveč tudi zahtevnejši intelektualci — filolog, zgodovinar, biolog idr. Ker že dalj časa nimamo v slovenščini na voljo nobenega kratkega jedrnatega in res ljudskega priročnika o občem čebelarjenju, nam bo tudi kot tak prišel zelo prav. Prepričan sem, da bodo naši ljudje hlastno segli po njem in da bo naklada 2500 izvodov še prehitro pošla. Prav to pa bo tudi krepak poudarek naši pozitivni oceni, ki jo zasluži tako zbornik, kakor tudi vsi, ki so pri njem kakorkoli sodelovali.

OBVESTILO

Člane in bralce obveščamo, da je knjiga »Ob 200-letnici pisane besede o slovenskem čebelarstvu« v prodaji in jo lahko dobijo na ZČDS. Cena za člane je 40 dinarjev, za nečlane 50 dinarjev. Lahko jo naročite tudi po pošti.

ZČDS

VABILO

Izvršni odbor čebelarske družine Ljubljana vabi vse svoje člane in čebelarje okoliških družin na predavanje, ki bo dne 7. 10. 1976, ob 18. uri v dvorani KS kolodvor, Ulica Moše Pijade 22. Predaval bo profesor Edi Senegačnik o jesenskem krmljenju čebel.

Odbor

POROČILO KOMISIJE ZA ČEBELJO PAŠO

ING. FRANCI ŠIVIC

Letošnje leto bomo čebelarji pomnili še dolgo. Po pravici bi lahko rekli, da je medil vsak kol. Akacija na Goriškem se je razcvetela tako, da so se listi skrili v morju cvetja in so bile videti krošnje kakor pobeljene s snegom. Vreme je bilo ves čas toplo in sončno. Tisti, ki so imeli dobre čebelje družine, so točili po 20 kg na panj. Znanj pa so tudi primeri, ko je LR z dvo-matičnim sistemom prinesel 50 kg. Škoda, da je akacijo na Goriškem izkoristilo tako malo prevaževalcev iz Slovenije, pa še tisti so zamudili nekaj dni, saj se je akacija zaradi visoke temperature nekoliko predčasno razcvetela.

Da pričakujemo zgodnje medenje gozda smo obvestili širšo čebelarsko javnost v 6. številki, na zadnji strani ovitka. Kar po vrsti so zamedili javor, češnja, lipa, hrast, gaber, leska, smreka in jelka. Listi omenjenih dreves so bili dobesedno politi z mano. Kljub pogostemu deževju se je medenje vleklo ves junij. Najugodnejša poročila o medenju smreke so prihajala, kakor običajno, iz okolice Gornjega grada in Soštanja, prve in najboljše novice o hojevem medenju pa smo dobili iz Dolenjskih Toplic. Gozd je zamedil skoraj v vseh pre-

delih Slovenije. Marsikateri čebelar, ki je ob koncu tedna obiskal čebele in odprl panje, je ostrmel, saj so bili sati v medišču dobesedno zaliti z medom in do zadnje celice pokriti.

Naši opazovalci so lepo poročali o medenju od vsega začetka. Skoraj dnevno smo objavljali njihova obvestila v časopisu »DELO« in tudi po radiu, tako da so bili vsi čebelarji res dobro informirani. Celo nečebelarji so vedeli, da je letošnje leto medeno in so radovedno spraševali: »Letos pa bo medu, kaj?« Nekateri opazovalce smo tudi osebno obiskali. Pri tem smo ugotovili, da so bile družine na tehtnicah zelo neizenačene; nekatere premočne, druge prešibke ali pa so celo rojile. Seveda rezultati takšnih opazovalnic niso realni. Zato že sedaj opozarjamo vsa čebelarska društva, ki so odgovorna za delo gozdnih opazovalnih postaj, da v prihodnjem letu posvetijo več pozornosti moči čebeljih družin, ki so na tehtnicah.

Podatki o donosu, ki jih skrbno zbiramo vsako leto v naši kartoteki, bodo služili kasneje med drugim tudi za znanstvene raziskave naših pasišč, zato morajo biti točni.

Opazovalci so redno poročali o medenju

OBISKALI SO NAS SLOVAŠKI ČEBELARJI

Prof. JANEZ MIHELIC

Minilo je leto dni, odkar smo navezali stike s slovaškimi čebelarji. V letošnjem letu pa so nam v mesecu juniju vrnili obisk čebelarji čebelarskih društev Namestovo, Trstena in Dolny Kubin ter obiskali Slovenijo in Hrvaško. V sosednji republiki Hrvaški so obiskali ČD Varaždin, ČD Rijeka in Čebelarsko zvezo SR Hrvaške v Zagrebu, v Sloveniji pa ČD Postojna in Zvezo čebelarskih društev Slovenije v Ljubljani.

V Postojni so si ogledali znamenito Postojnsko jamo. Čebelarsko društvo Postojna pa jim je po ogledu priredilo čebelarsko srečanje z zakusko in kulturnim programom. V zahvalnem pismu so omenili, da jih je do solz ganil pevski zbor, ki jim je ob tej priložnosti zapel nekaj slovenskih pesmi. Seveda je dopoldne v Postojni prehitro minilo, zato so se morali posloviti, saj je bilo popoldne namenjeno obisku Zveze čebe-

larskih društev za Slovenijo v Ljubljani in ljubljanskim čebelarjem.

V Ljubljani smo jih pristrčno sprejeli kot stare znance. Na kosilu jim je dobrodošlico izrekel predsednik ZČDS dr. Jože Benigar in jim zaželel, da bi se kar najbolje počutili med nami. Seveda je eno popoldne premalo, da bi jim lahko pokazali kaj več o dosežkih v našem čebelarstvu, zato smo se odločili, da jim pokažemo vzrejo matic čiste kranjske čebelje pasme, s katero čebelarijo tudi na Slovaškem. In ker vemo, da posvečajo zelo veliko skrb vzreji matic, ker smatrajo, da je od kvalitete matic v veliki meri odvisen uspeh čebelarjenja.

Obiskali smo čebelarstvo Alojza Bukovška pri Medvodah, ki se že več desetletij ukvarja z vzrejo matic. Tovariš Bukovšek in njegov sin sta le težko sproti odgovarjala na številna vpraša-

Skupina slovaških čebelarjev (Golo brdo)

**Med ogledom
plemenilne
postaje
Aloja Bukovška**

nja, ki so jih jima zastavljali slovaški čebelarji. Seveda jih je najbolj zanimala vzrejna tehnika, selekcija čebel, kvaliteta matic — gospodarske lastnosti, čistost pasme, problemi v zvezi z izvozom matic, čebelje bolezni in še mnogo drugih vprašanj, na katera so dobili vsi tudi odgovore. Med gosti je bilo nekaj vzrejevalcev matic, ki so medtem obiskali plemenilno postajo, ki jo uporablja tov. Bukovšek. Pri plemenilni postaji je ponovno stekel živahen pogovor, med tem pa so si gostje z zanimanjem ogledovali prašilčke z maticami in ocenjevali njihovo kvaliteto. Slovaški vzrejevalci so pokazali veliko zanima-

nje za naše matice in izrazili željo, da bi jih radi preizkusili na svojih vzrejnih postajah. To je razumljivo, saj so bili med njimi tudi znani slovaški čebelarji-vzrejevalci matic in pridelovalci matičnega mlečka inž. Jozef Toifl, tovariš Zimmerman in drugi.

Veliko zanimanje so pokazali tudi za osmukače cvetnega prahu in nam povedali, da uporabljajo za osmukače preluknjane plošče debeline 4—6 mm, ker se pri teh lepše smuka cvetni prah, čebele se ne poškodujejo, hitreje prehajajo čez luknjice, ne begajo po smukalni plošči in luknjice so lahko tudi malo

**Inž. Jozef Toifl,
izročja spominsko
darilo predsedniku
ZČDS
dr. Jožetu Benigarju**

Goste sta pozdravila tudi direktor Medexa, dipl. oec. Aleš Mižigoj in tov. Črepinšek (desno) iz mestne konference SZDL Slovenije

večje (5 mm), ne da bi bilo smukanje slabše.

Zaradi kratko odmerjenega časa smo se morali hitro vrniti k vzrejnemu čebelnjaku, kjer so nas že nestrpno pričakovali. Gostje so se nato zahvalili tovarišu Bukovšku in njegovi družini za gostoljubnost, v spomin na obisk pa so mu izročili knjižno darilo.

Ker so gostje iz Slovaške izrazili željo, da si ogledajo tudi mesto, smo jim pokazali neka mestna znamenitosti. Po ogledu mesta so bili slovaški čebelarji gostje na srečanju z našimi čebelarji. Na srečanje čebelarjev smo povabili tudi tov. Črepinška, predsednika komisije za stike s tujino pri Mestni konferenci socialistične zveze Ljubljane, ki se je vabilu rad odzval. V svojem kratkem govoru jim je orisal razvoj mesta Ljubljane in naše domovine ter poudaril, da tudi takšni stiki mnogo pripomorejo k spoznavanju, razumevanju in za mir med narodi. Za izkazano gostoljubje in sprejem se je v imenu slovaških čebelarjev zahvalil inž. Jozef Toifl in predsedniku ZČDS dr. Jožetu Benigarju

izročil spominsko zbirko knjig o čebelarstvu. Tov. Rentka Ludovik, predsednik ČD Namestovo, pa se je zahvalil tov. Črepinšku in mu izročil zastavico mesta Namestovo v znak prijateljstva.

V imenu podjetja Medex, ki je krilo stroške tega srečanja, je slovaške čebelarje pozdravil generalni direktor dipl. oec. Aleš Mižigoj. V svojem govoru je poudaril, da podjetje Medex že sodeluje z znanimi slovaškimi čebelarskimi strokovnjaki, kot je Jozef Čižmarik, in da nameravajo to sodelovanje še naprej krepiti.

Nato je med večerjo stekel živahen pogovor o vtisih, ki so jih gostje dobili ob obisku pri jugoslovanskih čebelarjih. Pogovor je tekел še pozno v noč, saj je bilo to tudi poslovilno srečanje z ljubljanskimi čebelarji, kajti naslednjega dne so gostje odpotovali preko Vraždna domov na Slovaško.

V zahvalnem pismu, ki so nam ga poslali, so nam sporočili, da so še polni lepih vtisov iz Jugoslavije in zaželeli slovenskim čebelarjem še veliko uspehov.

PRODAM

10 AŽ panjev s čebelami na satju. Cena po dogovoru. Franc Arnold, Volča, 64223 Poljane nad Škofjo Loko.

39 AŽ panjev s čebelami. Anton Možina, Topole 11. Ilirska Bistrica.

10 naseljenih AŽ panjev s čebelnjakom za 15 panjev. De Kosta Dušan, Kvedrova S-10, Nove Jarše.

ČIŠČENJE PANJEV IN PRIDOBIVANJE ZADELAVINE

LOJZE KASTELIC

Do nedavna so čebelarji med čiščenjem panjev in panjskega pribora zadelavino sicer odstranjevali s posameznih delov panja, a so jo največkrat zavrgli, ker niso vedeli z njo kaj početi. Le redki so bili tisti, ki so jo uporabljali kot izvrstno kadilo za dimljenje čebel, še bolj redki pa tisti, ki so iz nje in iz voska kuhali zdravilne maže za celjenje ran in za zdravljenje gnojnih tvorbo.

Slednje je dalo najbrž pobudo farmaceutskim znanstvenikom, da so se začeli za zadelavino bolj zanimati. Kaj kmalu so dobili presenetljive izsledke: v njej so odkrili vrsto nenadkriljivih zdravilnih snovi, kar ji je na široko odprlo vrata za uveljavitev v zdravstvu in kozmetiki. Tako imamo danes že nekaj ducatov zelo učinkovitih pripravkov na osnovi zadelavine, oziroma propolisa, kot so zadelavino znanstveniki poimenovali. Pojavljajo pa se še vedno novi, kar ji daje zanesljivo uporabnostno perspektivo, čebelarjem pa nov vir dohodkov.

Tako se je v čebelarstvu k običajnim zimskim opravilom, kot so denimo, pridobivanje voska, čiščenje panjev in podobno, v zadnjem času pridružilo še pridobivanje zadelavine. Ker je čiščenje panjev in panjskega pribora ter zbiranje zadelavine med seboj tesno povezano, je najbolje, da oboje delamo hkrati ter na ta način združimo potrebno s koristnim. Neomejen odkup in kolikor toliko zadovoljivi odkupni pogoji pa so dovolj prepričljiv razlog, da se zbiranja lotijo prav vsi čebelarji!

Zadelavino pripravljajo čebele iz smolastih stvari, katere prinašajo v panj med členki zadnjih nožic kot cvetni prah. Uporabljajo jo v dve svrhi: za zaščito svojega doma; to je notranjosti panja pred kvarnimi vplivi mikroorganizmov, in za zadelavanje nevšečnih odprtin. Za zaščito prevlečejo čebele no-

tranjost panja kakor tudi vse predmete v njem z povsem tanko plastjo zadelavine, kar spoznamo po rahli zarumenitvi zlasti lesenih delov. V isto svrhu uporabljajo zadelavino tudi pri čiščenju celic, ko jih prevlečejo s tanko zaščitno plastjo, ter pri zabuljenju čebelje zalege, ko zalego pokrijejo s pokrovci, v katerih je med voskom primešane nekaj zadelavine.

Vendar v teh dveh primerih zadelavine ne moremo pridobivati, ker je je premalo, in bi bilo zbiranje nerentabilno. Uspešno jo lahko nabiramo le tam, kjer so čebele z njo zadelale, ali poskušale zadelati neljube odprtine v panju. Zlasti tiste, katere povzročajo prepih v notranjosti panja. Na takih mestih nakopičijo čebele zadelavino tudi po več milimetrov na debelo. To so predvsem razne reže, ki nastajajo vsled pokanja lesa ali vsled prevelike tolerance med posameznimi deli panja, pa tudi okrog samega žrela, katerega poskušajo čebele z zadelavino zmanjšati, če se jim zdi preveliko. Večkrat poskušajo čebele zadelati tudi mrežnato zadnje okence in matično rešetko, katera loči oddelke panja.

S teh delov strgamo zadelavino z raznimi topimi strgali, oziroma noži, z mreže pa jo najlaže zbijamo s pomočjo žičnate ščetke. Pred delom moramo mesta, kjer se nahaja zadelavina, čimbolj ohladiti, kajti le hladna se rada odlepi, medtem ko toplo zadelavino bolj stežka oddvojimo od podlage.

Kakovost tako pridobljene zadelavine je zelo različna. Odraža se predvsem v čistosti, tj. odstotku primesi v njej. Medtem, ko je odstotek cvetnega prahu, saj in druge nesnage v vsaki zadelavini precej izenačen — giblje se med enim in tremi odstotki —, pa je odstotek primešanega voska v različnih zadelavinah zelo različen. V zelo čisti ga je komaj

Pri čiščenju panjev mora čebelar pomagati tudi čebelar!

par odstotkov, v zadelavini slabše kakovosti pa ga je večkrat tudi nad polovico.

Tudi pri najbolj skrbnem zbiranju zadelavine se nam mednje primešajo razne trščice, deli žice, udje mrtvih čebel, bube voskovnega molja in druge smeti, zato moramo biti še prav posebno pozorni, saj tudi ti primeski zmanjšujejo kakovost. Med zbiranjem jih moramo sproti odstranjevati!

Pri zbiranju nam analiza ponavadi ni dosegljiva, zato si pomagamo pri razvrščanju z drugimi pokazatelji. Odstotek voska v zadelavini najlaže ocenimo po krhkosti: Medtem ko je čista dokaj krhka in se rada drobi, je tista, z močno primesjo voska, bolj sprijeta in se nam v roki razteguje. Čimveč je voska, temvečja je raztegljivost! Tudi po barvi lahko ocenimo približen odstotek voska v zadelavini: čista je bleščeče barve, medtem ko je močno pomešana motne barve. Motnost se stopnjuje vzporedno z odstotkom primesi.

Najčistejšo zadelavino najdemo v panjih na mestih, ki so bolj oddaljeni od satovja. To so bolj prikrajne razpoke in mreža na zadnjem okencu. Več in bolj čisto dobimo v starih, razmajanih in grobo izdelanih panjih kot pa v novih in natančno izdelanih. Pri tem je zelo dobrodošlo dejstvo, da zadelavina z leti praktično ne izgublja prvotne kakovosti in je uporabna tudi nabrana iz nekaj desetletij starih panjev, katere smo morda predčasno že zavrgli. Pravzaprav je malo starejša še boljše kakovosti, kot povsem sveža, zato se ne priporoča sprotno nabiranje. Najbolje je z nabiranjem počakati hladnejše dni, ko čebele zazimimo. Takrat jo ostrgamo iz povsem, ali le na pol izpraznjenih panjev, ter raznega panjskega pribora, katerega moramo po rabi v sezoni, po njej tako in tako očistiti.

Nabrano zadelavino v nobenem primeru ne smemo stiskati v kepe, kot to delamo ponavadi z voščinami. Nasprotno: hraniti jo moramo razprostrto na

suhi, najbolje mrežnati podlagi, da se nam sama ne skepi. Iz tega razloga jo ne smemo pakirati v prevelike vrečke ter jih zlagati drugo na drugo.

Uporaba zadelavine v najrazličnejše, posebno zdravilne namene, se je tudi med čebelarji zelo razmahnila. Iz nje pripravljajo razne maže in obliže, kuhajo cepilno smolo, ali pa mešajo kot

dodatek k laku. Največ se je raztopi v čistem, 96 odstotnem alkoholu, in sicer 10 do 15 gramov zadelavine na 100 gramov alkohola. Raztopino, ki je lepo rdečkaste barve, večkrat precedimo, da se nam lepo očisti. Z njo potem lahko razkužujemo rane, mažemo obolela mesta ali pa uživamo nakapano na kocki sladkorja.

GLAVNA OPRAVILA V ČEBELNJAKU PO SEZONI

FRANCE GUNA

Čebela po svojem naravnem nagonu dokaj zgodaj zasluti bližajočo se zimo. Zato vzporedno z upadajočo pašomatica že v juliju pojenjuje z zaleganjem. Delavke v avgustu docela preženejo trote, da ti po nepotrebnem ne trošijo hrane, s katero je treba štediti za dolgotrajno zimo. Obseg celotnega čebeljega gnezda se krči v tisti del panja, v katerem nameravajo čebele prebiti zimske mesece. Vse špranje in reže v stenah panja so skrbno zadelale s smolo ali zadelavino, da ni prepaha.

Vesten čebelar, ki vse to vidi in ve, čebele pri teh njihovih prizadevanjih podpira ter jih pravočasno in čim boljje oskrbi za zimo. Prvo je to, da si mora biti na jasnem, koliko in katere čebelje družine bo obdržal čez zimo. Preveliko število ni priporočljivo: boljše je manj družin, a tiste dobre. Vsaka namreč ni primerna. Prešibka družina ne vzdrži hude ali dolge zime. V septembru bi morala zasedati vsaj devet satov žnideršičeve mere. Matica naj bi ne bila starejša od dveh let. Vse satje, na katerem bo čebelja družina prezimovala, mora biti dograjeno, toda ne prestaro, črno, a niti ne premlado.

Čebelarjeva naloga je torej, da pravočasno ukrepa v smislu navedenih zahtev in da po potrebi dopolni vse morebitne pomanjkljivosti. V ta namen mora najkasneje do srede septembra pregledati vse čebelje družine. To je tako imenovani »jesenski pregled«, ki

je osnova uspešnemu zazimljenju. Družine je treba natančno pregledati. S tem pa nikakor nočemo reči, da je treba čebelje gnezdo popolnoma razstaviti ali sleherni panj prebrskati do zadnjega kотиčka. To je namreč pogosta napaka čebelarja-začetnika, katere pa se moramo ogibati. S takim pretiravanjem motimo čebele pri njihovem delu, v jesenskem času, ko ni paše, pa si tudi kaj hitro nakoplujemo ropanje, ki spada v čebelarjenju med najhujše nadloge.

Če listamo sat za satom, ni nujno, da v vsakem primeru poiščemo matico. Njeno kakovost itak presojava zlasti po zalegi, po številnosti družine, po letnem donosu in podobno.

Nezadovoljivo satje ob tej priliki odstranimo in ga nadomestimo z boljšim, bodisi iz medišča, bodisi iz rezerve v omari. Dodajamo ga h kraju gnezda, ob stranske stene, nikakor pa ne v sredino, da ne razdvojimo zalege. Ta mora ostati vedno skupaj v svojem stalnem naravnem redu. Jedro ali težišče gnezda je navadno bolj pri sredi. Ni pa to nujno. Če se je kaka čebelja družina na jesen s svojo gručo primaknila k desni ali levi steni, je še boljše, ker se bo preko zime lahko nemoteno pomikala za hrano tudi v najhujšem mrazu proti nasprotni strani. Ne bomo je torej premikali. Nasilnih posegov v naravni red čebeljega gnezda se ogibajmo vedno, posebno pa v jeseni!

Ali je vse pripravljeno za zimo?

Zalogo hrane presojava na dva načina:

1. Celotno čebelje gnezdo zložimo na kozico in stehamo. Od te bruto teže odštejemo težo kozice, satovja itd. pa dobimo čisto težo zaloge. Ta način je precej točen, toda zamuden.

2. Izkušeni čebelarji in oni z velikim številom panjev pa ocenijo zalogo kar na oko. To gre hitreje, a je manj točno. Zato pa dajo zaradi varnosti raje čebelam kak kilogram hrane več.

Ker čebele nosijo med predvsem v medišče, je v gnezdu ali plodišču navadno premajhna zaloga za zimo. Zato jo skušamo dopolniti s težkimi sate iz medišča. Vse to si seveda skrbno beležimo za vsak panj posebej. Če je zaloga še premajhna, ji bo namreč treba končno dodati še določeno količino sladkorne raztopine.

Jesenski pregled pa nam je zelo olajšan, če v teku čebelarkega leta vodimo točno evidenco o vsakem panju, bodisi v primernem zvezku, bodisi z beležkami na vratcih posameznega panja.

Pri pregledu včasih naletimo na grbasto zalogo, znak trotovca. Morda smo bili poleti premalo pazljivi. Zdaj mu ni več mogoče pomagati. Vso žival mu torej pred mrakom ometemo na brado

srednje močnega panja, satje pa porazdelimo po drugih panjih.

Šibke družine združujemo: navadno po dve in dve skupaj. Slabšo matico seveda prej odstranimo, da se čebele ne pokoljejo med sabo. To se namreč v jeseni kaj rado primeri. Če so matice dobre in bi nam jih bilo žal, pa skušamo tak panj ohraniti kot rezervno družino. Z ločilno desko čebele utesnimo na manjši prostor, v katerem se pozimi lažje upirajo mrazu. Vendar morajo v tem primeru dobro zasedati vsaj štiri sate. To so tako imenovani »štirisatarji«. Nezasedene sate iz panjev odstranjujemo, ker jih čebele težko ščitijo pred večšami in branijo pred roparicami.

Ko smo vse panje pregledali in si ugotovitve skrbno zabeležili, lahko začnemo z izpraznjenjem medišč. Medene sate iztočimo. Shranjevanje takih satov ni priporočljivo, ker se v njih med nikoli ne drži čisto zadovoljivo. Četudi je v suhi shrambi, vleče v meglenih jesenskih dneh nase vlago in se kvari. Za železno rezervo spravimo le izjemoma v dobro zaprto omaro nekaj težkih satov, ki pa morajo imeti pokrite prav vse celice.

Iztočeno satje vrnemo v izpraznjena medišča, da nam ga čebele lepo osu-

šijo, očistijo in popravijo. Zunaj ga ne nastavljam, da ne privabimo z njim roparic. V omare ga spravimo šele potem, ko je že tako hladno, da ga več ne ogrožajo vešče. Rado se namreč zgotovi, da se nam ta mrčes zaredi v omarah še pred zimo in nam napravi veliko škodo. Če smo prisiljeni, da zaradi krmljenja umaknemo satje iz medišč v omare, pa moramo do zime nanj budno paziti in ga žveplati vsak teden.

ZAVARUJMO MLADE GOZDNE NASADE MEDOVITIH RASTLIN PRED ZAJCEM

LUDVIK KOSI

Bilo je na pomlad leta 1942. Debela plast snega se je počasi talila in lačni zajci so poleg nezavarovanih jablan, ki jih imajo od vseh sadnih vrst najrajši, znatno oglodali tudi mlade hrške, češnje, marelice in breskve. V gozdovih pa so ponekod docela obelili akacijeve mladike.

Tovariš Tone Verbič, naš čebelarji nestor, (tako so ga njegovi prijatelji-čebelarji naslovili v Slovenskem čebelarju l. 1973), mi je pohvalno pripovedoval na čebelarskem prazniku v Gornjem gradu, da so tudi oni z delom svojih rok uredili nasade japonske sofore; vendar so jim zajci v dolgi snežni zimi oglodali mlada drevesa skoraj do tal. Zato ne bodo več sadili te nadvse koristne rastline za čebelarstvo.

Vedeti je namreč treba, da drevje, ki ga obje divjačina ali poškodujejo vremenske neprilike, ponovno odžene iz spečih očes in rast poganjkov se podvoji ali celo potroji. Če bi Verbičevi prijatelji poškodovane sadike obrezali na kratke čepe in si za nasledno morebitno ostro zimo pripravili zaščitna sredstva, ki jih bom opisal, bi se danes že ponašali s soforinim medom.

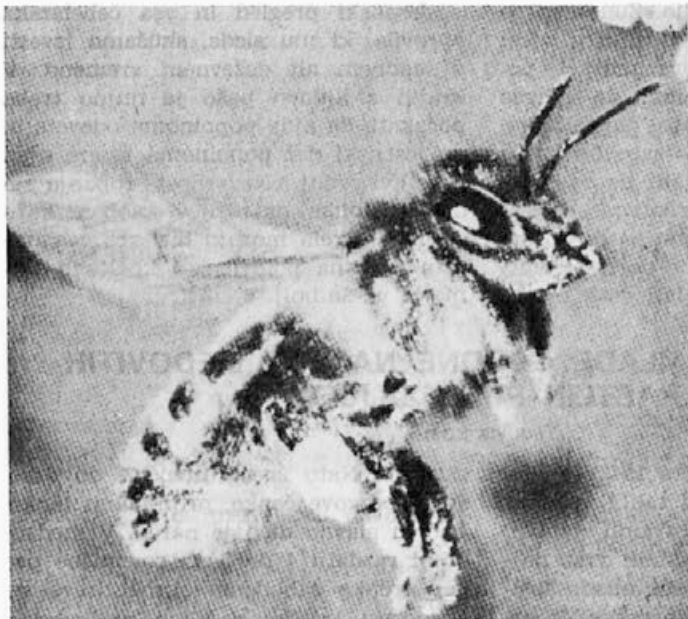
Cenene in najbolj praktične so ograjice iz sončničnih stebelc, ki jih je v jeseni povsod na pretek. Nasekamo čez meter dolge palice in jih na korenu pri-

Jesenski pregled in vsa čebelarja opravila, ki mu slede, skušamo izvesti v hladnem ali deževnem vremenu. V krajih z ajdovo pašo je nujno treba počakati, da ajda popolnoma odcvete in da jesenski dež popolnoma izpere njen zapeljivi vonj. Nevarnost ropanja je namreč tolika, da panjev sploh ne kaže odpirati. Žrela morajo biti ves čas priprta vsaj na polovico, v kočljivih primerih pa še bolj.

ostrimo. Nato si narežemo 4 do 5 cm dolge bezgove čepke, pripravimo tanko žico in glavno delo je nared. V medsebojni razdalji 4 do 5 cm sončnične palice krepko zabodemo okrog drevesca, v zgornji tretjini s šilom prebodemo stebelca in menjaje napeljemo skozi nje in čepke žico, konca spojimo in dobimo lepo okroglo čvrsto ograjico, ki zanesljivo ščiti drevo pred zajcem do 5 let. Seveda so idealne žične mreže, ki pa si jih čebelarji težko privoščimo.

V primeru, da sneg nepričakovano zapade in mladega nasada medovitih rastlin še nismo zavarovali pred škodljivo divjadjo, se nemudoma poslužimo omota iz časopisnega ali podobnega papirja s katerim izredno hitro opravimo neobhodno potrebno delo. Prvi delavec ovije do 120 cm visoko steblo in drugi, zlepi konec papirja z lepilnim trakom, ali še bolje, če ovoj v celoti poveže s tanko vrstico. Čeravno ni najbolje, opažimo mlada drevesa tudi s slamo in koruznico. Slabo povezan slamnati omot zajci v hudi zimi razkopljejo, da se lahko polastijo sočnega lubja. Zelo praktični so tulci iz polivinilastih vreč od umetnih gnojil, smrekovo lubje, kravniki in palice gozdnih plevelnih rastlin, ki jih imamo v gozdu kar pri roki.

Nadalje uporabljamo za odvrčala divjačine različne premaze npr.: zmes gašenega apna, kravjaka, krvi in gline s

Tudi mešani
gozdovi nudijo
obilo cvetnega
prahu

toliko vode, da lahko namažemo steblo. Če pa se maža posuši ali jo izpere jesensko in zimsko deževje ne štiti več drevesca pred zajčjim zobom. Zato moramo zopet premazati stebela.

Od kemičnih sredstev je v rabi *arbo-pin*, ki ga prav tako izperejo padavine. Proti srnam in jelenom uporabljamo ostro smrdljivi fenolin. To je tekoč katranski preparat z dodatkom fenolnih olj. V fenol namočimo gobe ali debele cunje ter jih pod streho npr. dveh deščic obesimo po 10 m vsaksebi me-

ter visoko. Ker fenolin hitro izhlapeva, moramo po dvakrat na teden namočiti gobe oziroma krpe v njem.

V pretečenih letih sem dobival brezplačno fenolin pri predsedniku domače lovske družine in z njim vedno zadovoljivo zaščitil mladike, sočni vabljeni rastlinski naraščaj medovitih vrst pred srnadjo.

Poudarjam: Enega in edinega univerzalnega kemičnega sredstva za varstvo rastlin pred divjačino še ni in ga še dolgo ne bo!

REPUBLIŠKA VETERINARSKA UPRAVA SPOROČA O STANJU ČEBELNIH KUŽNIH BOLEZNI V SLOVENIJI ZA ČAS OD 15. 8. DO 30. 8. 1976

PRISICAVOST:

V občini Škofja Loka v čebelnjakih, Domžale v 1, Kamnik v 1, Ljubljana-Siška v 1, Ljubljana-Vič v 7, Maribor v 2, Novo mesto v 1, Ormož v 1, Radlje ob Dravi v 3, Sežana v 3.

KUGA ČEBELJE ZALEGE:

V občini Laško v 1 čebelnjaku, Maribor v 2, Nova Gorica v 2, Ormož v 1, Ptuj v 1, Sežana v 1.

NOSEMA:

V občini Maribor v 24 čebelnjakih, Mozirje v 1, Radlje ob Dravi v 40, Radovljica v 15.

bilten

medex exp.-imp.

d. e. kooperacija

PET ZLATIH KOLAJN ...

ZA KRANJSKO MEDICO!

MEDNARODNI VINSKI SEJEM LJUBLJANA 1971

MEDNARODNI KMETIJSKI SEJEM NOVI SAD 1973

MEDNARODNI KMETIJSKI SEJEM NOVI SAD 1975

MEDNARODNI KMETIJSKI SEJEM NOVI SAD 1976

MEDNARODNI VINSKI SEJEM LJUBLJANA 1976

NISMO VODILNI V PRIDELAVI MEDU NITI KONKURENČNI V CENI NA ZUNANJEM TRGU

V zadnjem Biltenu je že tovariš Gregorc izčrpno pisal o pogojih prodaje medu doma in na tujem. Seveda sem osebno mnenja, da nam bo vsem v korist, če dopolnim članek še z nekaj argumenti, ki so značilni za prodajo medu na mednarodnem trgu.

Naša država je kot izvoznica medu na svetovnem trgu zelo šibko zastopana, saj naš poprečni letni delež pri celokupnem uvozu Zahodne Nemčije znaša manj kakor 1%, če bi pa upoštevali vse svetovne količine medu, ki jih kupijo dežele uvoznice, pa znaša naš delež približno 1%. Torej smo za svetovni trg po količini povsem nepomeben ponudnik. Kljub takšni situaciji pa si moramo tudi vnaprej prizadevati, da naš slovenski oziroma jugoslovanski med, čeprav v majhnih količinah, le izvažamo. Prav gotovo je tudi čebelarjem kot pridelovalcem jasno, da je menjava s tujino eden temeljnih pogojev normalnega gospodarskega življenja vsake razvite dežele, torej ni izjeme tudi za našo. Naša gospodarska usmeritev je tudi v srednjeročnemu načrtu še bolj močno podkrepjena z enostavnim dejstvom, da sta izvoz in uvoz izredno pomembna za naše gospodarstvo kot celoto. Delovne organizacije in širše gledano vsi delovni ljudje v Jugoslaviji smo dolžni, da vložimo veliko napora, da bi naša zunanjetrgovinska menjava bila obsežnejša in kvalitetnejša. Če ne bi uspeli uresničiti predvidenega obsega izvoza v celoti, potem nam mora biti vnaprej razumljivo, da ne bomo zagotovo uresničili programirane rasti domače proizvodnje, zaposlovanja in vseh drugih zastavljenih ciljev. Zunanji trg je izredno zahteven glede kvalitete, zato želim, da bi čebelarji sami uvideli, da pri prevzemu medu ne gre za šikaniranje če-

belarjev, ampak je potreben tako strog kriterij, ker je to osnovni pogoj za prodajo blaga tujim kupcem. Naj navedem samo primer ugotavljanja oziroma kontrole kvalitete v lesno predelovalni industriji. Lesna vlakna morajo povsem natančno izpolnjevati svetovne normative, zato bo ustrezna organizacija, ki vrši kontrolo, morala iz inozemstva nabaviti precizno napravo, ki velja 600.000 dinarjev. Zadeva je torej izredno draga, vendar nujno potrebna, če se naši izdelovalci pohištva želijo vključiti v svetovni trg (sedaj še pošiljajo lesna vlakna na kontrolo v inozemstvo, kar je seveda zelo drago).

Poleg kvalitete je merodajna za vsako blago tudi cena. Naša domača cena medu znaša 22—27 din za kg, kooperanti pa prejemaajo še po obračunu eventualno razliko. V čebelarskem glasilu API-ACTA št. 2 od letošnjega leta je na strani 71 in 72 podana analiza gibanja količin in cen medu na svetovnem trgu za leto 1975. Tako je poprečna cena za tono CIF luka kupca za med največjih izvoznic, Argentine, Mehike itd. znašala ca. 800 USA dolarjev za tonno. Cena za evropske medove pa se je gibala nekje med 900 in 1300 dolarjev. Če upoštevamo dejstvo, da dobi naš čebelar preračunano v dolarje od 1200 do 1500 dolarjev za tonno, potem je odveč vsak komentar o realnih možnostih za izvoz našega medu. Kljub navedenim dejstvom pa nam ob velikih naporih naše delovne organizacije uspe plasirati določene količine temnih sort medu na inozemsko tržišče. Letošnja letina temnih sort medov je bila ravno v državah uvoznicah, ZRN in Švici, rekordna in znaša po panju od 60 do 120 kg. To je dejstvo, s katerim moramo računati pri prodaji medu na tujem. Seveda bo mo-

goče določen krog čebelarjev mnenja, da bodo med prodali sami neposredno potrošniku, seveda mnogo dražje. Ta možnost dejansko obstaja, je pa zelo omejena in tudi zahteva veliko zamudo časa pri prodaji. Sam domači trg potroši določene količine temnih medov, vendar pa je v izredni letini, kakor je

letošnja, nujno tržne preseške prodati tudi na svetovnem trgu.

Upam torej, da bodo čebelarji prišli do spoznanja, da ni naša delovna organizacija tista, ki kroji cene, ampak to določa domači in svetovni trg.

Aleš Mižigoj, dipl. oec.

POROČILO O PREVENTIVNEM DELOVANJU APIKOMPLEKSA PRI OSEBAH, OGROŽENIH ZARADI EPIDEMIJE GRIPE

PROF. DR. IZET OSMANAGIĆ, SARAJEVO

Izhajali smo od splošno znanega dejstva, da deluje Apikompleks ne samo proti bakterijam, pač pa tudi proti virusom, in smo se zato odločili, da ga dajemo preventivno osebam, ki so izpostavljene virusom influence, zlasti še, ker je ta preparat znan zaradi svojega splošnega pozitivnega učinka na človeški organizem, verjetno preko nespecifičnega mezenhima.

V začetku letošnje epidemije gripe v Sarajevu smo poiskali okolje, kjer so možnosti širjenja te okužbe izredno velike. Odločili smo se za srednjo medicinsko šolo, ki jo obiskuje 1200 učencev in na kateri predava 50 predavateljev. V tem kolektivu so se v začetku meseca marca letos pojavili prvi primeri obolenja zaradi gripe, ki so jih klinično karakterizirali visoka temperatura in splošni infektivni kataralni respiratorni simptomi.

Ker traja v tej šoli pouk ves dan in so tako učenci kot tudi učitelji, ki prihajajo iz različnih okolij, v stalnem medsebojnem kontaktu, so bile možnosti širjenja te kapljične infekcije; ki rada zavzema značaj epidemije, optimalne.

Izbrali smo 85 učencev in predavateljev, ki niso kazali simptomov obolenja zaradi influence, bili pa so zaradi vsa-

kodnevnega stika z osebami, okuženimi z virusom gripe, v nevarnosti, da tudi sami obole. Dali smo jim po dva lončka Apikompleksa v medu, da bi 40—50 dni vsak dan jemali po eno malo žličko. V šestih oddelkih s skupno 220 učenci jih je 63 jemalo Apikompleks, 157 pa ga ni uporabljalo. V skupini, ki ni uporabljala Apikompleksa, je od 157 učencev obolelo 61 učencev ali 38,8%, medtem ko je v skupini 63 dijakov, ki so jemali Apikompleks, obolelo 6 ali 9%. Če upoštevamo dejstvo, da so 3 učenci iz skupine, ki je bila preventivno tretirana z Apikompleksom, zboleli tretjega ali četrtega dne po pričetku jemanja preparata, kar je vključ kratki inkubacijski dobi pri tem obolelju prekratek čas za pozitiven učinek preparata, lahko trdimo, da so samo trije od 63 učencev ali 4,5% podlegli infekciji gripe, kar je vsekakor signifikanten kazalec njegovega učinka. Če navedenim ugotovitvam dodamo, da je od učiteljev, ki so jemali Apikompleks, zbolel samo eden in to v blažji obliki sedem dni po začetku jemanja zdravila, medtem ko je večina kolegov, ki jim nismo dajali preparata, bila prizadeta z gripo, je evidenten pozitivni učinek tega preparata v preventivi masovnih obolenj zaradi te pogoste bolezni.

KOMERCIJALA OBVEŠČA: ODKUP PROPOLISA

Sporočamo, da bomo do nadaljnjega odkupovali propolis-zadelavino samo v pogodbenih količinah od naših kooperantov.

Datum pričetka ponovnega splošnega odkupovanja bomo objavili v Biltenu.

NAŠI O ROMUNJI...

— Na II. mednarodnem simpoziju Apimondije v apiterapiji v Bukarešti od 2. do 6. septembra so s poročili o novih ugotovitvah sodelovali tudi trije jugoslovanski raziskovalci:

Dr. Maks Kern je poročal o preprečevanju poškodb sluznic v ustni votlini pri zdravljenju malignih obolenj z obsevanjem s preparatom Medex-Apikompleks.

— Bratko Filipič je seznanil udeležence simpozija z nadaljevanjem raziskav protivirusnega učinka raznih kombinacij čebeljih pridelkov.

Prof. dr. Dragutin Pöpesković iz Beograda je govoril o ugotovitvah raziskav različnih frakcij propolisa.

— Nijaz Abadžić, sodelavec RTV Sarajevo, je predvajal na simpoziju prvi film iz nadaljevanke o čebelah, v katerem je posvetil precej časa tudi proizvodnji Medexa, in dosegel navdušeno priznanje prisotnih.

— Predstavniki Medexovega Centra za biotiko so predlagali, da bi organizirali prihodnji, III. mednarodni simpozij o apiterapiji jeseni 1978. v Portorožu. Udeleženci simpozija so predlog toplo pozdravili, seveda pa bo moral o njem razpravljati še izvršni odbor Apimondije.

...IN JAPONCI PRI NAS

9. in 10. septembra je obiskala Medex japonska vladna delegacija, ki v Jugoslaviji proučuje možnosti tehničnega sodelovanja na področju kmetijstva. V delegaciji je bil tudi gospod Tomio Takeshita, specialist za čebelarstvo pri japonski vladi. Delegacija se je seznanila z Medexovo proizvodnjo in z raziskovalno dejavnostjo Centra za biotiko, obiskala je več čebelarjev — kooperantov, ogledala si je čebelarski muzej v Radovljici in nam predvajala izredno zanimiv film o čebelah.

ODKUP IN PREVZEM V PREDELAVO VOSKA, OZIROMA VOŠČIN

Priporočamo zainteresiranim čebelarjem, da pravočasno pripravijo staro satjevoščine.

Kot sako leto bomo tudi letos pričeli odkupovati voščine 1. decembra in jih bomo prevzemali do 15. aprila prihodnje leto.

Voščine morajo biti popolnoma suhe in čiste, brez plesnobe, gnilobe, zalege ali kristaliziranega medu. Medeni pokrovčki naj bodo popolnoma odcejeni, v razsutem stanju in ne v kepah, saj so kepe po večini plesnive. Pri pošiljanju voska in voščin po pošti ali po železnici naj pošiljatelj priloži paketu obvezno sporočilo, če pošilja vosek in voščine v prodajo ali za predelavo v satnice. V primeru predelave sporočite točne dimenzije satnic, saj bi sicer povzročali sebi in nam nepotrebno delo in neupravičeno negotovanje. Satnice izdelujemo namreč v rezanem formatu in imamo na zalogi stalno le standardizirane tipe kot so AZ 23 × 39 cm, LR 21,5 × 43 cm in DB 27 × 42 cm, vse ostale dimenzije pa izdelujemo samo po naročilu.

Glede pošiljanja voska in voščin za predelavo v satnice še naslednje sporočilo: Pri železniških ali poštnih pošiljkah prvezemamo v predelavo samo količine z najmanj 10 kg voska, oziroma najmanj 30 kg starega satja-voščin, manjše količine lahko zamenjate v naši trgovini čebelarskega materiala v Ljubljani, Miklošičeva 30, dvoriščna stavba.

POMEN OPRAŠEVANJA MONOKULTUR V KMETIJSTVU

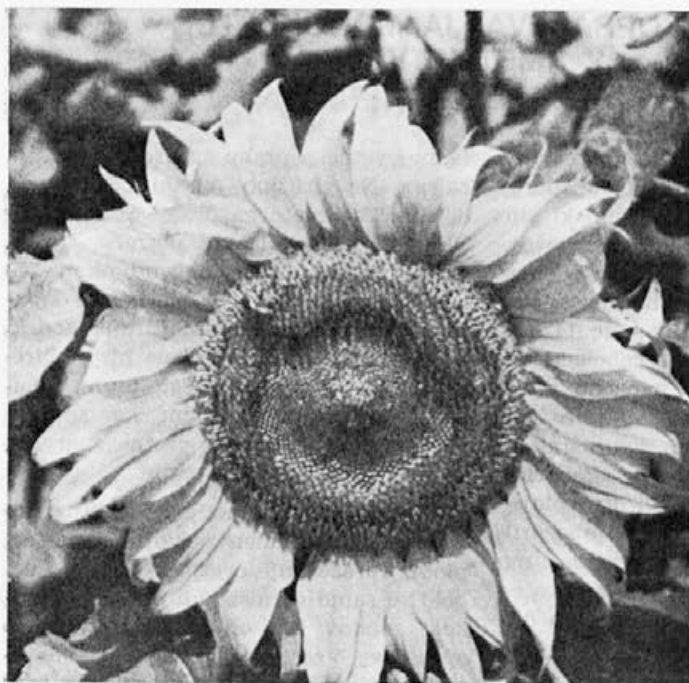
PROF. JANEZ MIHELIC

Življenje čebel je odvisno od življenja rastlin v naravi. Na cvetju naberejo čebele nektar in cvetni prah, ki sta jim nujno potrebna za obstoj in razvoj. Drugi vir čebelje hrane je mana, ki se pojavlja na listih nekaterih dreves, zlasti na poganjkih smreke in hoje. O razmerju med rastlinami in čebelami je dolgo časa prevladovalo napačno mnenje. Šele pred kakimi 150 leti je o tem čudovitem razmerju med rastlinami in čebelami s svojo razpravo »Razkrita skrivnost narave o zgradbi in oplojevanju rastlin« Konrad Sprengel opozoril prirodoslovce in gospodarstvenike na koristi, ki jih prinašajo čebele z oprашevanjem cvetja, kmetijstvu in vsemu narodnemu gospodarstvu.

Cvetni prah sestavljajo drobna zrnca, ki so rastlinske moške celice, in imajo zelo važno vlogo pri oplojevanju rastlin. Čebele nabirajo cvetni prah na cvetovih velikega števila rastlinskih vrst, pri tem pa ga prenašajo s cveta na cvet in s tem poskrbijo za medsebojno oplojevanje rastlin in jim tako v »zahvalo« vračajo uslugo. Oprášitev je prenos cvetnega prahu s prašnikov na brazde pestičev. Žuželke oprášujejo večino cvetnic, nekatere tudi veter, v tropskih krajih pa oprášujejo večje cvetove kolibriji. Večina cvetnic ima medsebojno opráševanje, to pomeni, da je cvetni prah, s katerim se je oprášila brazda, s tujega cveta. Cvetnicam, ki jih oprášujejo žuželke, zato pravimo žužkokcvetke. Med žužkocvetkami, ki oprášujejo rastline, so nedvomno na prvem mestu čebele. Pri oplodnji sadnega drevja odpade na čebele 70—80 % opljenih cvetov. Ta procent se še povečuje zaradi pogoste in vse večje uporabe kemijskih zaščitnih sredstev, za zaščito rastlin, ki uničujejo ostale insekte še v večji meri kot čebele. Čebele potrebujejo ogromne ko-

ličine cvetnega prahu za prehranjevanje zalege. Na družino porabijo letno od 40 do 50 kg cvetnega prahu in od 80 do 100 kg medu za lastne potrebe. Vsaka pašna čebela obišče dnevno okoli 700 cvetov, kar pomeni, da jih čebele srednje močne družine obiščejo in oplodijo 20 milijonov dnevno. Čebele niso izbirčne pri nabiranju cvetnega prahu. Obiskujejo skoraj vse rastline, kar se lepo vidi po pisanih barvah cvetnega prahu, ki ga čebele nosijo v panje.

Velika večina kmetijskih kultur potrebuje za normalen razvoj semena ali plodu opráševanje cvetja s pomočjo čebel. Ne samo donosi tudi oblika in velikost plodov sta odvisni od kvalitete oprášitve. Vrednost opráševanja je po različnih virih 15 do 30-krat večja, kot je vrednost vseh čebeljih pridelkov skupaj. Zato je koristnost čebele in ekonomski pomen opráševanja kmetijskih kultur nedvomno na prvem mestu med koristimi, ki jih imamo od čebel in vrednosti za narodno gospodarstvo. Dokazano je, da se dvignejo donosi pridelkov od 20—80 %, odvisno od vrste kulture in pogojev opráševanja. Najbolj opazna in največkrat dokazana je vloga čebel pri opráševanju sadnega drevja: jabolka, hruške, breskve, češnje in pri jagodah, malinah, sončnicah itd. Predvsem na večjih plantažah jabolk in hrušk se hitro pokaže, če so bili cvetovi slabo opljeni. Pojavi se večje število deformiranih sadežev, kar pomeni, da je bila oploditev slaba, kar ima za posledico množično odpadanje zakrnelih plodov. Pri nas si sadjarji razlagajo ta pojav s preobilnim rodod, kar naj bi povzročilo odpadanje sadja. Za večje nasade sadnega drevja potrebujemo za pravočasno in kvalitetno oploditev (oprášitev) 2 do 3 čebelne družine. Za druge kmetijske kulture, ki imajo več-

**Opraševanje
sončnic s
pomočjo čebel
je izrednega
gospodarskega
pomena
za kmetijstvo**

je število rastlin na 1 ha kot so: oljna repica, ajda, sončnica, kumarice in podobne potrebujemo tudi do 10 panjev za kvalitetno opraševanje na hektar. Z organiziranimi prevozi čebel na področja, ki so zasejana s kmetijskimi kulturami, za katere je potrebno večje število za kvalitetno oprašitev, lahko dosežemo tudi do 40 % večji pridelek in tudi več. Mnoge kmetijsko razvite države sveta so že spoznale vrednost opraševanja monokultur, ki pokrivajo večja področja. V tem pogledu so zelo napredovali na Češkoslovaškem, v Romuniji, ZDA in Sovjetski zvezi, kjer imajo zelo dobro organizacijo opraševanja ali polinacijo posameznih monokultur. Uvedli so plačevanje prispevka čebelarjem za vsak panj čebel, ki ga čebelarji ali posestva pripeljejo v času cvetenja na njihovo področje. To je način stimulacije, od katerega imata korist tako čebelar, kakor tudi lastnik posevka. Kot primer naj omenim, da so v ZDA čebelarji, ki se skoraj izključno ukvarjajo s prevozi

čebel na področja, kjer je potrebno opraševanje — nasadi pomaranč, kumaric, soje — za to dobijo od 2—10 dolarjev za pripeljani panj. Podobno je v Romuniji, kjer država močno pospešuje prevažanje čebel na pašo in daje čebelarjem maksimalne ugodnosti pri prevozu čebel — od mehanizacije za nakladanje do prevoznih sredstev.

Kako si pri nas »razlagamo« pomen čebel pri opraševanju kmetijskih rastlin nam zgovorno pove — ne tako redek primer —, da posamezni kmetijski kombinati, zadruga ali občinske skupščine zaračunavajo tako imenovano »pašarino« — to je neke vrste takso na panj, ki je pripeljan na njihovo območje, na večje površine zasajene s sončnico ali drugimi kmetijskimi rastlinami. To nam jasno pove, da se pri nas ne zavedamo kakšnega ekonomskega pomena je opraševanje rastlin, ker se zaradi majhnega dohodka od omenjene takse raje odrečemo bistveno večjemu,

ki bi ga imeli, ko bi bilo cvetje bolje oprášeno.

Kolikor ne bomo pri sprejemanju plana dolgoročnega razvoja kmetijstva za obdobje 1976 do 1980 vključili vanj tudi plan razvoja čebelarstva in si s tem zagotovili zadostno število panjev za opráševanje rastlin na povečanih površinah zasajenih s kmetijskimi kulturami, pri katerih se z opráševanjem znatno poveča pridelek, bomo mnogo težje dosegli cilj, kot bi ga lahko sicer. Prvi pozitivni znaki, ki kažejo, da se je tudi pri nas na tem področju obrnilo na bolje, so v naših južnih republikah, predvsem v SR Makedoniji in avtonom-

ni pokrajini Kosovo. V Makedoniji so veliki kombinati, ki se ukvarjajo z gojenjem sadnega drevja — jabolka, hruške itd. — že pričeli sodelovati s čebelarji, tako da jim izplačujejo nadomestilo za stroške prevoza za pripeljane panje v nasade. Prav tako so uvedli regres za nabavo panjev, kar bo vplivalo na povečanje števila panjev in s tem na boljšo oprášitev njihovih nasadov. Podobne ukrepe so sprejeli tudi v Vojvodini, kjer so velike površine sončnic, kjer so opráševanje vršili ročno. Takšnih pozitivnih in nujnih ukrepov si želimo in jih potrebujemo tudi slovenski čebelarji.

OBISKAL SEM HRVAŠKE ČEBELARJE

VLADI MARTELANC

V letošnjem poletju meseca julija je skupina 45 slovaških čebelarjev obiskala nekatera čebelarska drbštva na Hrvaškem in v Sloveniji. Obiskali so tudi čebelarje varaždinskega in bjelovarskega društva.

Nekaj članov varaždinskega čebelarskega društva me je prosilo, naj se udeležim sprejema slovaških gostov pri velečebelarju Slavku Namjestniku iz Križovljana pri Varaždinu, kjer naj bi povedal tudi nekaj o avtomatskem točilu in pokazal gostom iz Slovaške in domačim čebelarjem delovanje tega točila. Prikaz delovanja točila je dobro uspel in gostje, ter tudi domači čebelarji so z zanimanjem sledili 12. programom v 4 minutnem cislusu, v katerem se iztoči 6 medenih satov. Goste in domače čebelarje je tov. Namjestnik gostoljubno postregel in jim razkazal svoj zelo zanimiv način čebelarjenja v svojem razširjenem listovnem panju za dvomatično čebelarjenje. Na desni strani panja ima družino na 26 satih, na levi pa je s pregrado ločena rezervna družina na šestih satih. Z odpiranjem in zapiranjem te pregrade lahko izvrši različne posege, ki so potrebni v času sezone, da

je plemenjak vedno pripravljen izkoristiti vsako pašo. Svoje velečebelarstvo je preusmeril na listovne panje (AŽ mere), tako da lahko prevažna panje z lastnim traktorjem na prikolicah. Panje prevažna vedno z odprtimi žreli. Ker je ravno tisto noč prevažal panje na otavo, ni imel časa, da bi se več pogovorila o njegovem načinu čebelarjenja. Za njegovo dvodnevno gostoljubje se mu lepo zahvaljujem.

Izkoristil sem priložnost in obiskal nekaj večjih čebelarjev na tem območju. Zelo močan vtis je na mene napravilo čebelarstvo Steva Martinčevića iz vasi Galovec v bližini Bjelovara. Po poklicu je visoko kvalificiran železniški strojevodja, ki ima poleg službe še manjše posestvo in čebelarji s 150 AŽ panji. Na moje vprašanje, kako vse to zmore, je odgovoril, da mu to omogoča mehanizacija, ki jo uvaja povsod, in ta ga razbremenuje težkega fizičnega dela. Tako mu nov traktor s 45 KS pomaga pri kmetovanju in prevozu čebel na pašo.

Njegov način čebelarjenja in predvsem uspehi so me zelo presenetili.

Pa si поблиže oglejmo njegovo čebe-

larstvo. Tudi on je prešel na AZ originalne panje, katere ima postavljene v čebelnjakih na dvoosnih, 4 tonskih prikolicah s ca. 60 panji. Da je vožnja varna in brez tveganja, ima vsaka os po dve kolesi, skupno 8 koles (4 dvojčke). To pa zato, da ne pride do nesreče, če bi se ena od pnevmatik nenadoma izpraznila, kajti v tem primeru bi prevzela težo njena dvojčica na isti osi. Vsaka izmed prikolic ima spredaj priklopno premo, zadaj poleg predpisane osvetlitve tudi registrsko tablico s številkami traktorja. Na vsakem pasišču ima rezervirano stojišče, ki je obenem tudi parkirišče. Sam prevoz poteka zelo enostavno. Ko prilete v poznem mraku še zadnje čebele v panje in četudi so v vročini na bradah cele gruče čebel, priklopi traktor in odpelje z odprtimi panji. Hodnik med panji zadaj je odprt in odprtine na panjskih vratih. Hladni zračni vrtinci, ki obkrožajo med vožnjo vozilo, ki vozi s hitrostjo med 40 in 50 kilometrov na uro, občutijo čebele kot nekak piš pred nevihto, zato večina čebel zleze v panje in prav neznatni del jih ostane zunaj, kar pa ni občutnejša izguba. Če ni pasišče preoddaljeno, lahko v eni noči prepelje celo 2 prikolici. Če primerjam tak sodoben, enostaven način prevoza z nekdanjim, ko smo morali cele zavese čebel na bradi spravljati z vodno prho in z dimom v panje in muke z nakladanjem panjev na kamione in iz teh zopet v železniške vagone in zopet razkladanje in urejevanje na pasiščih v skladovnice, je današnja tehnika prevažanja čebel prava igrača. Tako je nekoč marsikatero močno družino že pri nakladanju doletela z aduštitev. Toda prave katastrofe so se dogajale šele med vožnjo v vagonih. Kritične minute tik pred aduštivijo družin smo reševali tako, da smo pred odprtimi vagonskimi vrati snemali panjem okenca in spuščali kilograme čebel na prosto in seveda v smrt. Kar je prišlo na cilj, je bilo pravcato pogorišče. V panjih, ki so bili še navidezno

živi je bila preživela žival deloma invalidna, celi sati prekuhane mrtve zalege in na dnu panja do palic mrtvih čebel. Po takih katastrofah res ni bilo kaj pričakovati. Pozneje s prevozom samo s kamioni je bilo sicer žrtev manj, če je bilo vozilo v redu. Vse ostale muke pa so se nadaljevale.

Pred nekaj leti nismo mogli verjeti, ko smo slišali, da Amerikanci prevažajo svoje panje z odprtimi žreli. Mogoče bo tak način čebelarjenja, kot ga ima Stevo Martinčević in vedno več čebelarjev, ki imajo svoje panje na prikolicah, omogočil našemu ponarodelemu AZ panju, ki je kot listovni, paviljonski tip panja primeren za čebelarjenje na prikolicah, ohraniti svoje mesto, zaradi neznatnega truda pri izkoriščanju paš.

V pogovoru sem tudi izvedel, da ceni le originalne AZ panje na 10 satov in odklanja vsako odstopanje od osnovnih mer panja in satja. Rekel je: »Jaz nimam rad pretiranega filozofiranja in premlevanja visokih čebelarških teorij, ampak trideset do štirideset sodov medu. Vem, da z uspehom prekašam marsikaterega čebelarja.«

V ilustracijo naj navedem, da so njegovi letošnji poprečni donosi na panj: do kostonjeve paše 50 kg, na kostonjevi paši, ko so čebele tudi med okenci in vrati prosto gradile satje, ki je bilo polno medu in pokrito, je točil 25 kg na panj. Do jeseni se bo celotna bera približala stotim kilam po panju. Mislim, da lahko prijatelju Stevu za tak uspeh čestitamo. Zanimalo me je tudi, če ima pri prevozu svojih čebel kakšne sitnosti s prometnimi organi. Povedal je, da do sedaj ni imel še nobenih nevsčnosti, ker smatra, da so čebele sestavni del njegove kmetijske dejavnosti, prometna milica pa dopušča, da opravlja svoje kmetijske prevoze po javnih cestah. Nekoč je nanese, da je moral peljati pri belem dnevu svoje čebele skozi center Bjelorava in miličniki so mu dali celo prednost.

Opisani primer čebelarstva je postal

zadnje čase množičen pojav tudi pri nas. Prevozna podjetja obnavljajo svoje vozne parke in za zelo nizko ceno prodajajo svoja že dokaj iztrošena vozila — avtobuse, kamione, enoosne in dvoosne večtonske prikolicе, katere iznajdljivi čebelarji preurejajo v čebelnjake za 80 ali več AZ panjev. Kako je z ekonomičnostjo enih in drugih je težko presojati brez primerjav stroškov, vendar sem mnenja, da so vozila z motorjem in registracijo, to so kamioni in avtobusi, manj primerni, od prikolic zaradi visokih stroškov vzdrževanja. Tudi glede registracije takih vozil še ni vse urejeno in čebelarji morajo za vsak prevoz kupiti registrsko tablico za preizkušnjo.

Nekateri čebelarji imajo zelo zanimivo preurejene pet ali več tonske enoosne prikolicе, ki se jih priklopi k vlačilcu in po prevozu odklopi in primerno podpre. Od vseh možnosti, ki sem jih videl, se mi zdi rešitev, kot jo ima čebelar Stevo iz Galovaca za krajše prevoze, še najprimernejša in najcenejša. Omenim naj še, da je letošnjo zimo prezimoval čebele v svojih prikolicah brez izgub.

Za zaključek naj omenim še njegovo oceno našega avtomatskega točila, ki ga je imel v preizkušnji pri točenju kostanjevega medu. Do sedaj je uporabljal kar tri točila na ročni pogon. Leta 1975 je tej kolekciji dodal še nemško šestosatno samoobračalno točilo. Ko si je letos v Ljubljani ogledal naše točilo, ga je želel dobiti na preizkušnjo in ga je tudi dobil. Kot pravi sam je bil rezultat naravnost presenetljiv. Po njegovem mnenju nadomešča naše avtomatsko točilo po kapaciteti tri klasična točila na ročni pogon. Satje je bilo po točenju, četudi deviško, nepoškodovano. Stabilnost točila je zelo velika, saj ni nobenih vibracij ali tresenja, čeprav je satje različno težko. Tek točila je popolnoma tih. Točilo zahteva tudi manj delovne sile. Staro pravilo pa je: »Čim več je pomagavec pri točenju, večji je kalo medu.« Prihranek na delovni sili pa pomeni manjše stroške. Po njegovih računih bo s prihrankom na stroških plačal točilo v enem do dveh letih. Upajmo, da se bodo temu mnenju pridružili vsi naročniki iz Slovenije in ostalih republik, ki bodo že v letošnjem letu dobil to novo točilo.

»JAMSKÉ« ČEBELE NA SICILIJU

Ze nad 20 let brskam po Siciliji, da bi našel domorodno, tu zakoreninjeno čebelo. Rad bi jo ohranil čisto pred poplavo pomehkužene in bolne italijanske čebele. Našel sem že številne rodove tega domorodnega plemena in tudi prevejane stare čebelarje v pokrajinah Sirakusa in Ragusa. Nekatera lepa stojišča si je ogledal tudi profesor dr. Friedrich RUTTNER.

Najlepše in najčistejše pleme sem našel v kraju Modica v pokrajini Ragusa. Oskrbuje jih prekaljen čebelarski maček Giuseppe POLARA, ki me je povabil na delovni sestanek k nemu od mnogih stojišč. To je velika jama, par kilometrov od obale (36° 45' severne in

14° 55' vzhodne širine) sredi puste, skoro severno afriške pokrajine. To so revni pašniki s trdimi in bodičastimi rastlinami, na apnenčastih terasah, ki jim peščeni vetrovi brusijo robove. Vse okoli je polno jam s okroglimi vhodi, dostikrat tako majhne, da v njih človek komaj stoji. Nekatero so nekaj večje, da bi več ljudi v njih lahko ležalo, ne bi pa mogli stati. Dobro se razlikujejo od večjih in nepravilnih jam južne Sicilije, ki jih ljudje uporabljajo kot začasna bivališča ali pa kot hleve za živino. Ljudje jih imenujejo »turške jame«, kar kaže, da so jih uporabljali predniki nekako pred tisoč leti za obrambo najjužnejše obale Sicilije. In rav-

no tako star utegne biti tudi način čebelarjenja teh ljudi: premično satovje samo z nosilno letvico brez stranskih letvic, družine razmnožujejo z delitvijo in le zaradi čebelarjeve nepazljivosti panji rojijo.

Čeprav so glavne poteze čebelarjenja povsod enake, vendar jasno izstopajo nekatere posameznosti pri teh starih čebelarjih mojstrih. Družini BLANCA-TO in PAGLIARO iz Sortina delata izredno naglo in postavljata panje za namestitev narejencev pokončno na zemljo. Prerezano satovje spuščata, skoro bi rekel, mečeta na razmaknjene letvice. Šele po sedmem, to je zadnjem satu, postavljata panje v vodoravno lego in jih zapirata s sprednjim in zadnjim pokrovom. Družina CAMILLIERI iz Raguse uporablja rokavice iz debele gume. To je očitna novotarija, ker še pred kratkim takih rokavic ni bilo v prometu. Poleg tega so bile čebele prej krotkejše, ker niso bile križane z rumenimi italijankami. POLARA in njegov sin delata brez vsake zaščite, ves dan v vrvežu čebel od zore do mraka, brez zaščitne mreže in brez rokavic. Na glavi nosita le ruto, zavezano po starem sicilijanskem običaju. Ob redkih pikih prikrito zakolneta in s praskanjem odstranjujeta želo, ne da bi prenehala z delom.

Pa tudi Polara me je presenetil z novotarijo: ima velik šotor iz goste mreže za opravljanje čebel v brezpašnih dobah. V Makedoniji sem naletel na stotine takih šotorov. Pohvalil se je: »Tega sem dobil od čebelarja, ki je bil v Grčiji in sem prvi tukaj z njim.« Mož je zaradi starosti že nekoliko okoren pa še vedno živahno odkritosrčen. Največje skrbi mu povzročajo izgube zaradi brezmatičnosti. Letos so mu zaradi spremenjenih vremenskih prilik odpovedali skoro vsi narejenci v marcu in v začetku aprila. Ugotovil sem 25–35 % družin z grbasto zalego, torej skoro enak položaj, ki sem ga letos sam doživel pri vzreji matic. Šele od konca maja in v juniju so se uspehi izboljšali. Pokazal

mi je tudi način, kako skuša brezmatičnim družinam dodati zrel matičnik ali nesprašeno mlado matico v cevkah trstike (*Arundo donax*), na žalost skoro vedno brez uspeha. Vzrejevalci pa vedo, da v prašilnikih mnogokrat stare čebele prej začnejo zalegati kot mlada matica. Ta lastnost je prirojena vsem evropskim pasmam, tudi karnijski. Toda pri sredozemskih plemenih zalega v takih primerih več starih čebel in celo tudi prej, zato jim je težje dodajati mlade matice. To lahko ocenjujemo kot pomanjkljivost plemena — lahko pa tudi kot prednost, posebno pri umetnem osemenjevanju.

Polara uporablja stojišče v tej jami kot prezimovališče in za pomladni razvoj družin. Male družinice prezimujejo na 7 malih satih v topli stavbi in dogradijo zadnjo tretjino panja do konca aprila, nakar odzame med. Ta način pa pomeni zelo ostro selekcijo. Družinic nikdar ne krmi, prepuščene so same sebi brez napajalnika in stojijo v velikem sklopu tudi po več 100 družin. Na bradah ni nobenih posebnih znakov, ki bi s prahe se vračajočim maticam kazali vhod v domači panj. Kar se ne znajde — odmre. Posledica tega je, da postanejo čebele zelo odporne proti vremenu, da marljivo izletavajo na dolge izlete od zgodnjega jutra do poznega večera in se znajo neverjetno dobro orientirati na terenu. Le na ta način je razumljivo, da se je tukajšnje pleme ohranilo čisto in ni potonilo v množici prethotapljenih čebel rumene pasme. Celo nasprotno, čeprav je rumena barva dominantna, je domorodno pleme ostalo še vedno izredno temno.

Pa bi morda kdo domneval, da pleme, ki so ga skozi stoletja gojili v majhnih panjcih, ni sposobno zgraditi velike družine v sodobnih panjih z mnogimi nakladami. In vendar tudi tukaj opažam ogromne družine v Dadantovem panju 43,5 × 30 cm za 10 do 12 satnikov v plodišču in 4 do 6 polovičnih naklad v medišču. Vsaka polovička vsebuje 8

Primitivno
čebelarstvo
v koših

do 9 debelih satov, v katerih je 25 kg medu. Pri čebelarjih BALSAMO in MARRAGLIA sem našel take družine, ki so nabrale ob dobri paši brez prevažanja nad 100 kg medu. To je mala sicilijanka iz pokrajine Ragusa, ki je v Švici dve leti daleč prekašala tamošnjim prilikam prilagojene najboljše alpske čebele. Zato gotovo razumete, da mi nobena cena ni bila previsoka za tako plemenito matico.

Še vedno vedoželjni čebelarški mojster POLARA bi prav rad sodeloval s takim čebelarjem, kot je Fritz BAUMGARTEN. Ima namreč več stojišč, kjer stoji tudi po več sto panjev skupaj. Od vsakega panja pa odšteje lastniku zemlje po 10 kg medu na leto. V bolj revni pokrajini Sirakusa so plačevali po 2 kg medu za 100 panjev. Za postavitev močnih družin s 6 nizkimi nakladami in poljubnega števila prašilnikov bi brez nakupa zemlje še dandanes lahko sklepali take pogodbe. Stojišče bi bilo treba zavarovati z bodečo žico pred živino. Pa tudi mnoga mravljišča bi bilo treba iztrebiti, ker mravlje v velikem številu napadajo družine in jih kmalu uničijo.

Na srečo ni treba stojišč zavarovati še proti ljudem, ki so pravzaprav najhujši »sovražniki« čebelam. Provinca Ragusa je na Siciliji in morda v vsej Italiji še najbolj varna, ker so nasilje in tatvina skoro nepoznani.

Poleg medu pridobiva Polara letno 300–400 kg svetlega voska iz mladega satovja. Pri takem čebelarjenju, kot ga

opravlja, sploh ne more biti starega satovja, kar tudi pojasnjuje izborno zdravstveno stanje njegovih čebel v primerjavi s hudo okuženimi čebelami v Italiji. Čeprav je njegova čebeloreja usmerjena za pridobivanje medu in voska, proda letno za kar dobre denarce 300 do 500 družin. Prej so dovolili, da je kupec izbiral panje. Zaradi tega je začelo čebelarstvo propadati, kot je propadlo nekdanj na Koroškem, kjer so domačinom ostajali le slabiči, ki jih je moral krmiti s sladkorjem. Vendar se to na Siciliji ni moglo pripetiti, ker je družine reševala lastna moč in marljivost in se slabe lastnosti tudi ne morejo podedovati. Kruta narava in ravno tako neusmiljena odbira zagotavlja še nadaljnjo dobroto domorodne čebele.

Polara je dobro razumel moja opozorila. Sedaj ne prodaja več najboljših družin in oddaja v prvi vrsti vse križance za ligustiko. Na prvi pogled so njegove čebele »male temne karnijke«. Pri natančnejšem pogledu pa so jasno opazne razlike. Pri križancih prevladuje zunanja oblika karnijk in vrlina južne sicilijanke. Troti so mnogo bolj temni in kažejo bolj okroglo obliko, se pa tudi močno razlikujejo od trotov zahodne sicilijanke. Tudi od Polarovih družin ima Baumgarten že pol ducata izbornih matic, ki jih je sam vzredil in kakršnih v zadnjih 25 letih nisem nikdar imel.

Članek Marijana ALBERJA iz Mesine v Die Biene 10/1975 prevedel Julij Mayer.

EKSPERIMENTALNO IN KLINIČNO OPAZOVANJE DELOVANJA PROPOLISA PRI BOLNIKIHZ AKUTNIM KRONIČNIM KOLITISOM

Dr. ST. NIKOLOV

Za predmet študija smo si določili ugotovitev učinkovitosti propolisa pri bolnikih z akutnim in kroničnim kolitisom, kakor tudi ugotovitev delovanja njegove aplikacije. S tem ciljem smo izvršili predhodne eksperimentalne študije in vitro na izoliranem črevesu kunca po Magnusovi metodi. Na osnovi teh opazovanj lahko ugotovimo, da vodno-alkoholna raztopina propolisa, razredčena v razmerju 1:2000 do 1:10.000 zvečuje črevesno krčenje in pospešuje tonus. Dodatek atropina v razredčini 1:100.000 eliminira omenjeni pospešeni tonus in normalizira frekvenco krčenj.

Na drugi strani se je po uporabi propolisa znižal učinek papaverina 1:100.000.

S propolisom se povečuje učinek acetilholina na izolirano črevo.

Ta eksperimentalna dognanja dokazujejo, da učinkuje propolis na vegetativni živčni sistem, posebej še na Mholinergične strukture, izzivajoč na ta način spremembe v peristaltiki črevesja.

Klinična opazovanja smo izvršili na 45 pacientih (od teh je bilo 15 prizadetih s subakutnim in 30 s kroničnim kolitisom.) Med njimi je bilo 30 žensk in 15 moških. Starost od 20—65 let, pri čemer so prevladovali 45-letni. Bolezen je trajala v posamičnih primerih od 3 mesecev do 10 in celo 15 let. Glavni kriteriji pri izbiri bolnikov so bili tipični podatki v anamnezi in objektivno stanje kakor tudi röntgenološki izvidi, ki so potrjevali obstoj kolitisa.

Propolis, nabran leta 1971 v treh različnih krajih severozahodne Bolgarije, smo dajali per os v obliki alkoholnega ekstrakta v 30 % razredčitvi z vodo.

Ekstrakt smo pripravili z mehčanjem propolisa v 95 % etilalkoholu v razmerju 1:5, pri sobni temperaturi, v času

48 ur. Zaradi področja nabiranja je imel propolisov ekstrakt rdečo barvo s kislom reakcijo pH 3,2—4,0. Ostanek po ekstrakciji je znašal 8—9 %.

Zdravití smo začeli 3-krat dnevno s 30 kapljicami alkoholne raztopine, razredčene v kozarcu tople vode ali v surovem mleku uro pred jedjo, da bi preverili reakcijo organizma. Potem smo dajali obrok 40 kapljic 3-krat dnevno, uro pred jedjo. Propolis smo dajali neodvisno od diete št. 4 po Pewznerju. Beležili smo subjektivne simptome: stanje pri zaužitju, zaprtost, napihnjenost itn. kakor tudi objektivna dejstva: spremembe na jeziku, teža, abdominalno stanje (trebuh), vselej pred in po zdravljenju in to pri slehernem bolniku.

Osnovni klinični kriteriji so bili v röntgenoskopiji črev, irigoskopiji in röntgenološkem snemanju. Vsi pacienti so se podvrgli rektoskopiji. V času zdravljenja in po njem se je pri vsakem pacientu izvršila koprološka, bakteriološka in serološka preiskava (Vidalov preizkus).

Izsledki:

Pri vseh 45 pacientih je bilo 26 zelo dobrih izvidov, 12 dobrih. Pri 5 pacientih je bil izsledek zadosten a pri 2 brez kakršnega koli znamenja za izboljšanje. Občutki bolečine so se pri prizadetih zmanjševali in izginili popolnoma na 19. do 20. dan zdravljenja. Pri pacientih se je pojavil povsem ugoden učinek na konstipacijski sindrom. Defekacija se je v večini primerov normalizirala v 5—10 dneh zdravljenja. Samo pri 4 pacientih je zapeka trajala brez izboljšanja. Spanje se je izboljšalo pri 17 pacientih. Nevrastenični pojavi so izginili pri 13 pacientih. Poudariti je treba, da smo pri večini bolnikov z visokim pritiskom (34) opazili hipotenzivni učinek po upo-

rabi zdravila. Vrednosti arterielnega pritiska so padle za 10 do 15 mm živo-srebrnega stolpca pri pritisku ob sistoli in za 5 do 10 mm pri pritisku ob diastoli.

Hipotonijo smo ugotovili pri 5 primerih. Najboljši izsledak se je pokazal pri hipertonicih, ki so jasno pokazali izboljšanje objektivnih parametrov in subjektivnih bolečin.

Ta opazovanja nam dovoljujejo sklepati, da je propolis mogoče dajati z uspehom bolnikom, ki trpijo na kolitisu in obenem tudi na hipertoniji.

Objektivni kriteriji

Devetim pacientom se je zmerno povečala teža. Obloženi jezik je po zdravljenju za likvidacijo pokaže pri večini dobil normalni videz. Abdominalno stanje (trebuh) se je prav tako izboljšalo, izginile so palpacijske bolečine na debelem črevesu (v 36 primerih), kakor tudi spastične sigmoidne bolečine.

Pred zdravljenjem je pri preiskavi imelo 21 pacientov globoko segmentarno peristaltiko, po zdravljenju pa so kontrolne študije pokazale normalno peristaltično dejavnost. Zelo izrazito spazmično diskinezo in povečano antiperistaltiko smo opazovali v tankem črevesu pred zdravljenjem pri 12 bolnikih. V vseh primerih sta po zdravljenju izgini-li. Pri vseh pacientih, ki so se podredili preiskavam, smo najprej zasledili palpacijsko bolečino, ki smo jo röntgenografsko ugotovili v področju bulbos duodeni, pri colon descendes in pri colon sigmoides. V večini primerov je ta bolečina po zdravljenju izginila. Vzdraženost sluznice je v veliki meri izginila, kar je izraz izboljšanja.

Rektoskopske preiskave smo naredili pri vseh pacientih. V 32 primerih smo odkrili subakutno ali kronično vnetje proktosigmoida, ki je bilo nespecifično in površinsko. Pri 7 pacientih se je pokazal kronični postdizenterični proktokolitis. Vsi pacienti so dobili funkcijske motnje rektuma, namreč hipertonijo (spastično, peristaltično ali rigidno).

Takih bolnikov je bilo 30. Hipotonijo z atonijo smo ugotovili pri 15 bolnikih.

Bakteriološka preiskava fekalij je pri vseh pacientih pokazala patogeno floro v 28 primerih (posledica staze in sekundarne infekcije). Izolirali smo stafilokoke, streptokoke, proteus in escherichia coli. Kontrolna bakteriološka preiskava je po zdravljenju ugotovila samo pri 8 pacientih escherichio coli in proteus, medtem ko so fekalije 20 pacientov bile sterilne. Antimikrobialna dejavnost propolisa je torej očitna, najbolj na stafilokokih, streptokokih, proteu in najslabša na escherichii coli.

Koprologične preiskave fekalij so odkrile steatoreo pri 12 pacientih. Po zdravljenju nismo zasledili prehrabnih motenj, ki bi bile vredne pozornosti.

Preiskave seča in krvi, flokulacijski poizkusi kakor tudi proteinogram pacientov ni izkazoval večjih odmikov od normalnega poprečja.

SKLEP

1. Studirali smo učinek vodnoalkoholne raztopine propolisa pri 45 bolnikih, ki so trpeli na subakutnem in kroničnem kolitisu.

2. Učinek propolisa se je zelo dobro pokazal na 25 pacientih, dobro na 12, izhajajoč iz ocene subjektivnih in objektivnih podatkov.

3. Zabeležili smo ugoden učinek propolisa pri bolnikih s konstipacijskim sindromom.

4. Dokazali smo, da propolis učinkuje na hipotenzivne.

5. Ugoden učinek propolisa na dejavnost črev (peristaltika in tonus) pripisujemo njegovim učinkom na M-holinergični sistem.

6. Dokazali smo bakteriocidno delovanje propolisa na streptokoke, stafilokoke, proteus in v neki meri tudi na escherichio coli, ki jih je najti v črevesju pacientov.

7. V uporabljenih obrokih pacienti dobro prenašajo propolis in jim ne povzroča nikakršnih toksičnih motenj.

V ZAČETKU ŠOLSKEGA LETA SE UČENCI VIŠJIH RAZREDOV OPREDELJUJEJO ZA INTERESNE DEJAVNOSTI — PRI TEM NE POZABIMO NA ČEBELARSKI KROŽEK

MARTIN MENCEJ, LJUBLJANA

Pretečeno čebelarško leto je za nami in že je obrnjen pogled v prihodnje leto čebelarjenja. V splošnem smo letos lahko kar zadovoljni s čebelarško bero, kar daje novih spodbud predvsem mladim čebelarjem in krožkom. In teh je sedaj že kar precej, saj smo jih imeli letos na seznamu blizu 50. Precej jih je pa bilo tudi v pripravah. Razume se, da je tu pa tam pri delu zaškripalo, saj je vsak začetek težak, čebelarjenje pa tudi ni tako enostavno, kot si marsikdo predstavlja. Sodobna tehnologija čebelarjenja zahteva znanje in določeno spretnost ter iznajdljivost. Ob prizadevnih mentorjih je pa večina uspešno premagovala začetne težave in se letos tudi že posladkala s pridobljenim medom.

Mreža čebelarških krožkov je razvejana skoraj po vseh Sloveniji. V nekaterih območjih jih je manj, v drugih pa zopet več. V primorski regiji so npr. šele v nastajanju, na Gorenjskem jih pa sploh ni in to kljub temu, da je v teh predelih čebelarstvo kar zadovoljivo razvito. Gorenjska je pa že pred 200 leti dala naše prve čebelarške pisce in učitelje, ki imajo še danes velik sloves.

Na podlagi naših dosedanjih podatkov je stanje po posameznih območjih naslednje: mariborska regija 10, celjska 10, pomurska 8, ljubljanska 7, dolenjska 6 in notranjska 2 krožka. S tem pa še ni rečeno, da imamo vse krožke tudi registrirane, ker nekatera društva sploh niso odgovorila na naš vprašalnik, kljub temu, da na njihovem območju obstaja in dela čebelarški krožek.

V čebelarške krožke je bilo vpisanih okoli 400 krožkarjev, kar je že lepo število v primerjavi s prvimi leti tega desetletja, ko jih je bilo nekaj nad 40. Vendar pa v primerjavi s številom šol in učencev ne moremo biti zadovoljni. In prav sedaj, ko so se ponovno odprla šolska vrata in si učenci višjih razredov izbirajo svoje mesto za različne interesne dejavnosti izven rednega šolskega dela, je pravšen čas, da si pridobimo med drugimi tudi čebelarški krožek na vsaki šoli, kjer še ne obstaja. Številne nove šole s funkcionalnimi prostori zagotovo nudijo prostorske pogoje za delo krožkov, v njihovo okolje pa bo mali čebelnjak vpletel prijetno domačnost in koristno dejavnost. Predvsem naj bi čebelarška društva poskrbela, da prek šolskih kolektivov zainteresirajo učence za delo v krožkih. S predavanjem ob barvnem filmu, ki je na razpolago pri »Sava filmu« v Ljubljani, ne bo težko vzbuditi zanimanje za čebele in čebelarstvo.

Komisija za čebelarški naraščaj pri ZČDS je že pred par leti razposlala maksimalni in minimalni učni načrt za teoretično in praktično delo v krožkih. Na njihovo željo jih pa še vedno lahko dobijo. Tudi vsa ostala navodila je možno dobiti pri tej komisiji.

PRAVOČASNO SE PRIPRAVIMO NA SREČANJE IN TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV

Lanskoletno načrtovano in tudi že dogovorjeno regionalno srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev je iz dolo-

čenih razlogov odpadlo. Vsi znaki pa kažejo, da za izvedbo srečanja in tekmovanja v prihodnji pomladi ne bo ovir. Da pa bo srečanje v izmenjavo izkušenj čim zadovoljivejše, tekmovanje pa čim uspešnejše, je treba pravočasno začeti s pripravami. Komisija za čebelarski naraščaj je že pripravila ustrezna vprašanja in kratke odgovore za tekmovanje, ki temeljijo na učnih načrtih, krožki pa jih bodo pravočasno prejeli. Od vodij in mentorjev bo pa v veliki meri odvisno, kako bo njihova ekipa pripravljena na tekmovanje.

Prav tako naj krožki pravočasno razmišljajo, kaj bodo poslali na razstavo, ki naj bi bila ob priliki srečanja.

VSEM VODJEM IN MENTORJEM ČEBELRSKIH KROŽKOV

Rubriko za čebelarske krožke v Slovenskem čebelarju ni uredništvo odprlo zato, da v njej sodelujejo le izkušeni čebelarji in s svojimi napotki pospešujejo razvoj in dejavnost mladih čebelarjev, ampak predvsem zategadelj, da mladi čebelarji prikazujejo svojo dejavnost, izkušnje, težave, uspehe in neuspehe. Do sedaj je bilo le malo krožkarjev, ki bi se opogumili in sodelovali v tej rubriki. Posamezni primeri so pa bili zelo spodbudni za nadaljnje dopisovanje in izmenjavanje izkustev. Zato se je ko-

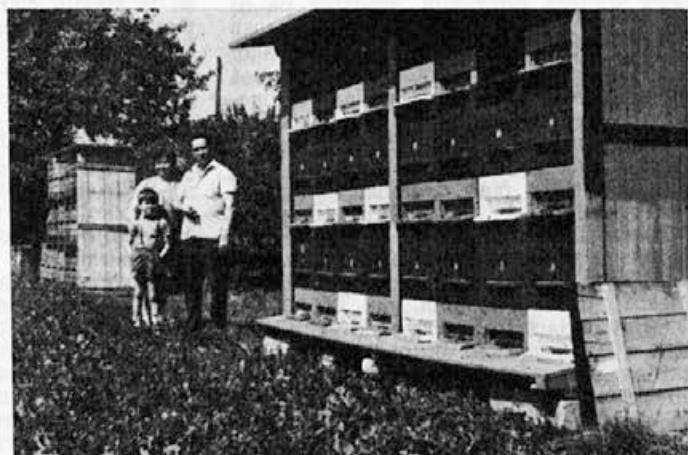
misija za čebelarski naraščaj odločila za naslednji sklep:

Vsak čebelarski krožek naj bi imel tudi svojega poročevalca, ki bi bil v rednih stikih z uredništvom Slovenskega čebelarja. S tem pa seveda ni rečeno, da naj bi poslal prispevek za vsako številko Slovenskega čebelarja, ampak le občasno o zanimivostih v življenju in delu krožka. S tem tudi ni rečeno, da naj bi sam pisal o delu, dobrih in slabih izkušnjah, uspehih in neuspehih, posrečenih prijemih pri delu, ampak naj bi bil bolj **organizator** sodelavcev, ki naj bi pisali za rubriko. Na ta način naj bi rubrika dobila svojo ustrezno vsebino in svoj pravi namen. Pri tem pa ne gre toliko za obliko in jezikovno obdelavo kot za vsebino, ker bo uredništvo poslani prispevek oblikovno in jezikovno ustrezno predelalo.

Zato pozivamo vse vodje in mentorje krožkov, naj na enem prvih sestankov izberejo krožkarji svojega poročevalca za rubriko v Slovenskem čebelarju, uredništvu pa javijo naslove poročevalcev. Prispevke naj pošiljajo na naslov: Uredništvo Slovenskega čebelarja, za rubriko mladih čebelarjev, Ljubljana, Cankarjeva 3.

V interesu krožkov in uredniškega odbora je, da bo rubrika mladih čebelarjev čim bolj pestra v letošnjem čebelarskem letu.

Vsak začetek
je težak —
tako je tudi
pri čebelah

OB TRIDESETLETNICI

Letos poteka trideseto leto odkar so se začeli čebelarji iz okolice Polja zbirati v novo skupino. Iz predvojnih časov so bili naši ljudje navajeni, da je vsaka dejavnost narodnega gospodarstva bila organizirana, da je imela svoj strokovni list, ki je v poljudnoznanstveni obliki pomagal reševati trenutne probleme.

Pobudo, da so se čebelarji začeli zbirati v novo skupnost ravno okrog Polja, so dali čebelarji železničarji, ki so bili vedno dobro organizirani in jih je v tej ljubljanski okolici precej. Vzhodno od Polja leži namreč Zalog z veliko ranžirno postajo, kjer sestavljajo vlakovne kompozicije, posebno tovrstne. Tu je zaposleno veliko število premikačev, ki se od vsepovsod vozijo s kolesi na delovno mesto. Hribovita okolica je kot ustvarjena za mala čebelarstva. Poleg tega si je Železničarska nabavljalna zadruga iz Ljubljane postavila čebelnjak, v katerem so imeli mnogi premikači svoje čebele. Ze leta 1936 se je zadruga preimenovala v Železničarsko čebelarsko zadrugo. V povojnih razmerah se je zadruga leta 1946 združila z Osrednjim čebelarskim društvom v Ljubljani in čebelnjak je prešel v njeno last in kmalu potem v upravljanje čebelarski družini v Polju. V prostornem čebelnjaku je imelo čebele več čebelarjev, kjer je vsak čebelaril zase, nihče pa ni popravil na čebelnjaku malih okvar. Pokazala se je potreba nujnega večjega popravila, sredstev pa ni bilo. Zato so čebelnjak morali leta 1959 prodati. Kot kupec je nastopil domači sin Franci, bister fant, ki je že kot otrok oprezoval okrog čebelarjev, opazoval njihovo delo in jih znal zaplesti v pogovore, zakaj tako in ne drugače. Ze leta 1950 si je nabavil 3 AŽ panje in postal aktiven član družine. Zal ga je zahrbtna bolezen prezgodaj iztrgala iz čebelarskih vrst, kjer je veliko obetal, saj se je iz lastnih moči in z vztrajnim poklicnim delom povzel do analitika v mesni industriji Emona.

Prvi podatki o novoustanovljeni družini v Polju so zelo skopi, ker ni nihče zapisoval, kaj se je dogajalo in o čem so sklepali. Gotovo je samo, da je bil za prvega predsednika izvoljen Anton Porenta, čebelar iz Slap, tajnica je bila

Hilda Novak in da je bilo leta 1948 vpisanih 35 članov. Na občnem zboru, 18. januarja 1948., je bil za predsednika izvoljen zdravnik iz Polja, dr. Andrej Jenko.

Manjkajo še podatki iz leta 1949 do 1950. Dne 18. aprila 1951. je bila formalno razpuščena družina v Polju, vendar je bila na novo ustanovljena na ustanovnem občnem zboru že dva meseca kasneje, dne 17. junija 1951. Za novega predsednika je bil izvoljen Skof Franc, za tajnika Poje Anton in za blagajnika Praznik Ivan. Od tu dalje se vodijo poslovne knjige nepretrgoma in v redu.

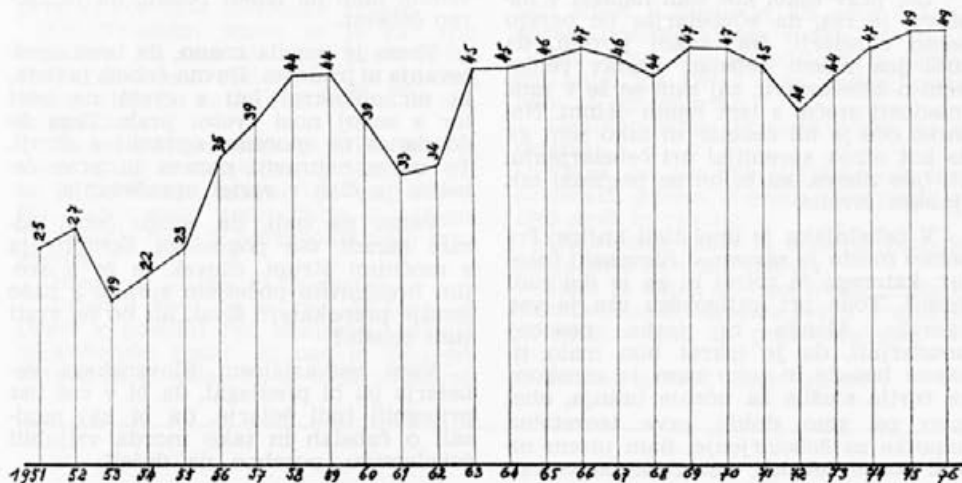
Članstvo

V začetku je bilo pri družini v Polju včlanjenih razmeroma nizko število čebelarjev, ker je na tem območju delovala tudi čebelarska družina Besnica. Njeni člani so se udeleževali predavanj, ki so bila v Polju. Najnižje število članov izkazuje leto 1953, ko je bilo vpisanih samo 19 čebelarjev. Na občnem zboru tega leta je bil za predsednika izvoljen agilen član Maks Avšič, ki še danes uspešno vodi družino. Leta 1956 je bila ukinjena čebelarska družina v Besnici, njeni člani so se vključili v našo družino, ki ima to leto že 35 članov. V nadaljnjih dveh letih se je število članov pomnožilo na 44. Iz neznanega vzroka je prišlo dve nadaljnji leti do nenadnega znižanja (33 članov), vendar se je število članstva v letu 1963 zopet povzpelo na 45 čebelarjev. Odslej se giblje število članov stalno nad 40, v zadnjem času smo se približali celo rekordnemu številu 50.

Kulturno življenje

Na splošno je bilo družabno življenje v družini zelo živahno, kar izpričujejo zapisniki. V vsej dobi obstoja družine Polje je bilo kar 126 sestankov. Na teh sestankih se je razvrstilo skupno 53 predavanj priznanih strokovnjakov. Po eno predavanje so imeli: profesor Raič, dr. ing. Rihar, Rožman, Petelin, Wallas in Kranjc. Po dvakrat so predavali dr. Kocjan, Rojc, Babnik in Kastelic. Po tri predavanja sta imela dr. Snojeva in ing. Šivic. Po štiri predavanja sta imela inž. Klun in Avšič. Prof. Senegačnik je pre-

Gibanje članstva 1951. do 1976.

daval 6-krat, Martelanc in Mayer pa po 9-krat.

Leta 1952 je družina priredila izlet v Begunje na Gorenjskem; velik avtobus je bil polno zaseden. Ogledali smo si zloglasno gestapovsko mučilnico in se poklonili žrtvam nacizma. Predsednik Škof je po pretresljivem nagovoru položil venec pred spomenik sredi grobov na grajskem vrtu.

Poleg tega je družina priredila še štiri interne izlete in sicer leta 1956 na Razore k čebelnjaku tov. Jelničarja, leta 1971 v Dragomelj k čebelnjaku tov. Grada, leta 1973 na Brdo pri Lukovici na ogled stavbe Čebelarkega izobraževalnega centra (ČIC). Na povratku smo se ustavili še pri tov. Gradu v Dragomlju, in leta 1967 na Zelenici pri naši edinstveni plemenitni postaji.

Leta 1954 je bila v Polju obrtna razstava, katere se je udeležila tudi čebelarška družina z zaokroženo in dostojno razstavno skupino.

Tečaja za čebelarške preglednike v dnevih 16. in 17. marca 1963. pa so se udeležili 3 člani.

Pri opisu razvoja čebelarške družine Polje ne morem mimo dejstva, da ima za uspešno delovanje družine največ zaslug njen predsednik Maks Avšič. Ze dejstvo, da so ga člani na vseh občnih zborih od leta 1953 dalje želeli za predsednika, jasno priča, kako ga cenijo. Ob njegovi 50-letnici mu je Zveza čebelarških društev Slovenije podelila Janšev red II. stopnje. Leta 1974 pa je prejel od Jugoslovanske zveze čebelarjev v Beogradu diplomu in red kot eden od najboljših čebelarjev v državi. Ponosni smo, da imamo tako izbornega tovariša za predsednika in se mu na tem mestu iskreno zahvaljujemo za vso nesebično pomoč, ki jo je v dolgi vrsti let nudil poseznikom, v prvi vrsti pa naši družini.

Julij Mayer

OBVESTILO

Organizator razstave »ČEBELARSTVO 76«, — Savez organizacija pčelara SR Srbije, Beograd, Borisa Kidriča 31, sprejema prijave za udeležbo na razstavi do 1. 10. 1976. Razstava bo od 4. 12. do 12. 12. 1976. Informacije na Zvezi čebelarških društev Slovenije.

ČEBELARJA NE BEREJO SAMO ČEBELARJI

LUDVIK KRAMBERGER, GORNJA RADGONA

Da, prav tako, kot sem napisal v naslovu, je res, da »čebelarja« ne berejo samo čebelarji. Naj takoj povem, da tudi jaz nisem čebelar, čeprav veliko vem o čebelarstvu, saj sem se že v rani mladosti srečal s tem lepim delom. Namreč oče je bil čebelar in tako sem ga že kot otrok spremljal pri čebelarjenju. Ni bilo dneva, ko bi on ne pogledal teh ljubkih živalic.

V čebelnjaku je imel tudi knjige. Posebno mesto je zavzemal Slovenski čebelar, katerega je zbiral in ga je dal tudi vezati. Toda pri knjigovezu mu je vse zgorelo. Menda ni treba posebej poudarjati, da je takrat bilo malo tiskane besede in tako nam je otrokom ta revija služila za učenje branja, obenem pa smo dobili prve teoretične napotke za čebelarjenje. Sam nisem nikoli postal čebelar, vendar še danes rad prebiram Slov. čebelarja, ki ga redno dobiva brat, ki čebelari v Negovi (Radgona). Kadarkoli pridem k njemu, sva že med njegovimi delavkami. Tudi ve

veliko, tako da lahko rečem, da je vzoren čebelar.

Vsem je menda znano, da brez opravešvanja ni pridelka. Ravno čebela je tista, ki ničkolikokrat leti s cveta na cvet ter s seboj nosi cvetni prah. Tega še do danes ne moremo opraviti s stroji. To mora napraviti narava in prav čebelica je člen v verigi opravešvanja.

Vemo pa tudi, da veliko čebel odmre zaradi vse pogostega škropljenja z močnimi strupi. Človek je že s svojim brezglavim početjem spravil z naše zemlje prenekatero žival. Ali bo na vrsti tudi čebela?

Vam ustvarjalcem Slovenskega čebelarja pa bi predlagal, da bi v vaš list pritegnili tudi šolarje, da bi kaj napisali o čebelah in tako morda vzljubili čebelarstvo, posebno na deželi.

Mislím, da naj bi tudi ne bilo nobene osnovnošolske knjižnice, ki bi ne imela vsaj en izvod tega lista. Učenci bodo v njem lahko prebrali mnogo koristnega.

PRIJETEN IZLET PO KOROŠKI

VALENTIN RAZINGAR — ZIROVNICA

V nedeljo, dne 20. VI. 1976, smo se odpeljali iz Zirovnice proti Koroški.

Ustavili smo se na Ljubelju pred spomenikom vojnim žrtvam. Po kratkem ogledu smo nadaljevali pot proti Borovljam.

Tu nas je že pričakal naš vodič po Koroški, čebelar iz predmestja Dola, Janko Oitzl, Borovlje, Lerchenweg 21.

Razkazal nam je svoje čebelarstvo s prelepo urejenim čebelnjakom.

Pot nas je vodila dalje v vas Sela. Vas je povsem slovenska, nagrobni napis slovenski, križi so leseni in svojevrstni ter so izredna zgodovinska znamenitost.

Na spomeniku iz II. svetovne vojne je napis:

»Kot žrtve ste padli v borbi za nas.«
Zveza bivših partizanov Slovenske Koroške 1949.

Uradni razglasi so samo v nemščini. Germanizacija je močna, le slovenščina v cerkvi in kmečki živelj še ohranjata slovenski tip vasi.

Šli smo dalje preko Drave v Ochsendorf. Tu je čebelarska šola. Šola je pač šola. Brez nje ni napredka. Avstrijci jih imajo več, mi pa ne premoremo niti ene.

Upravnik nas je lepo sprejel in nam vse ljubezljivo razkazal. Videli smo mnogo zanimivega in poučnega.

Nadaljevali smo pot do Gospe svete. Cerkev obnavljajo, zato smo se ustavili le pri Vojvodskem stolu.

Zapeli smo par koroških narodnih. Tu je zibelka našega slovenstva in naše prve samostojne slovenske države.

Ob Vrbskem jezeru se je kar trlo kopalcev. Mi smo šli dalje proti hribu Pyramidenkogel. Pod vrhom je gostilna Hohenwirt. Tu smo imeli kosilo in malo počitka.

Na vrhu 851 m visokega hriba je 70 m visok stolp z razgledno ploščadjo. Od tu je prekrasen razgled po vsej Koroški. Veter stolp malo ziblje, do 12 cm. To zibanje nam je povzročilo malo vrtočlavitosti.

Nastopil je čas za povratek.

Ustavili smo se v vasi Bličovs ob Dravi v gostilni Pri Miklavžu. Lastnik je slovenski župan, ki nas je lepo pozdravil in povedal, da so naši obiski ze-

lo zaželjeni, ker dajejo našim ljudem na Koroškem močno moralno oporo. Zahvalil smo se za njegove lepe besede in obljubili, da se še vidimo.

Okrog 20. ure zvečer smo se pripekljali zopet v Borovlje. Tu smo odložili našega požrtvovalnega vodiča.

Od njega smo se poslovili s pesmijo: Adijo, pa zdrav nam ostani, podaj nam še enkrat roko...

Ganljivo slovo in naša očesa so se orosila.

Skozi vso pot nas je spremljala lepa slovenska pesem. S seboj smo imeli veliko pevk in pevcev.

Ob veselih šalah in dobrem razpoloženju smo se vrnili domov.

Izlet je uspel in lepa hvala predsedniku Čebelarke družine tov. A. Spendovu za njegov trud in požrtvovalnost.

Želimo še več takih izletov!

NEKAJ POJASNIL O KRMILNEM SLADKORJU

Zveza čebelarških društev Slovenije je tudi v letošnjem letu vložila velik napor, da bi uspela rešiti problem redne preskrbe čebelarjev s krmilnim sladkorjem po znižanih cenah (brez družbenih dajatev). Bili smo v stalni povezavi s Savezom pčelarskih organizacij Jugoslavije in Poslovnim združenjem za pčelarstvo Jugoslavije, ki sta bila nosilca akcije za preskrbo organiziranih čebelarjev Jugoslavije s krmilnim sladkorjem. Ker pa pogovori na ZIS, kljub temu, da se zelo ugodno razvijajo, še niso končani in je preskrba čebelarjev s krmilnim sladkorjem po znižanih cenah za letošnje zimsko krmiljenje ostala nerešena, je ZČDS morala iskati drugo rešitev. Edina možnost, ki se nam je ponudila, je bilo tristo ton havariranega sladkorja v luki Koper. Ker smo vedeli, da je sladkor po zunanem izgledu neenotne kvalitete smo ga dali kemično preiskati in izvršili tudi biološki preiskus, na ta način, da smo s tem sladkorjem preiskus izvršili v brezpašni dobi.

Kemična analiza je pokazala, da je sladkor uporaben za dražilno in spomladansko krmiljenje, ni pa priporočljiv za zimsko krmiljenje, (na analizo smo poslali najslabši vzorec). Pri krmiljenju čebel pa se je pokazalo, da ga čebele zelo hitro jemljejo in je za dražilno krmiljenje uporaben. Tako, kot smo dobili rezultate, smo navedli tudi v naši okrožnici, ki je bila poslana na društva.

Večina društev, ki se je odločila, da sladkor kupi, ga je tudi brez pripomb prevzela. Nekatera društva, kio krožnice niso pravilno razumela, pa pri prevzemu sladkorja v Kopru zaradi oporekanja kvalitete niso hotela prevzeti. Tem društvom je Zveza vrnila že plačani denar za sladkor.

Nasprotno, pa so nekatera društva želela dobiti večje količine tega sladkorja, kot jim je bilo odobreno, tako da je sladkor prodan in interesantom, ki se še javljamo ne moremo ustreči.

ZČDS je pokazala dobro voljo, da v sedanji fazi, ko še ni rešena redna preskrba čebelarjev s sladkorjem, le nekako reši ta problem. Zato upamo, da bodo čebelarji pravilno razumeli položaj in s tem razlog, zakaj se je Zveza odločila za takšen ukrep.

ZČDS
dr. Jože Benigar

FILIP VRECKO

Dne 12. julija 1976 nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš član čebelarstva društva. Zibelka mu je stekla 24. aprila 1921 v Jurkloštru, odkoder se je leta 1937 preselil v Dobje pri Planini.

Tu nastopijo za mladega Filipa učna leta, saj se je moral posvetiti delu, — trgovini, kjer se je tudi izučil za trgovskega pomočnika. Ko je nacizem leta 1941 napadel našo domovino in hotel uničiti naše domove, se je tudi Filip odločil, da se bori proti nemškimi osvajalcem. Ko je bil nacizem dokončno uničen se je vrnil na svoj dom. Postal je član čebelarstva organizacije in reden naročnik glasila »Slovenski čebelar«. Rad je prebiral njegovo vsebino, saj je vedel, da mu znanje omogoča, da bo lahko bolje čebelaril. Zaposlil se je leta 1945 v trgovini v kateri je tudi dokončal svoj zasluženi počitek. Imel je zelo širok krog prijateljev in znancev, vendar so mu bile čebelice vedno najboljše spremljevalke v življenju. Bil je na odgovornem delovnem mestu saj je opravljal delo trgovskega poslovodje. To delo je znal naš Filip vestno opravljati. Zadnja leta življenja je Filip kljub prestatim težkim operacijam z veseljem opravljal vsa dela pri čebelicah, saj je vedel, da muha ne da kruha, s pridnostjo ti pa tudi poplača trud.

Ljubezen, ki jo je gojil do čebel je privzgojil tudi svojim otrokom in njegovi ženi. Čebelice, katere je toliko ljubil, in ki jih je imel za sestavni del življenja bo prevzela njegova žena. Tudi njej želimo, da bi ravno tako uspešno čebelarila in gojila čebelice, ter da bi te še mnogokrat prinašale medene pozdrave iz naših kozjanskih pašnikov in gozdov. Prinašale bodo tudi pozdrave prijateljev ter čebelarstvih tovarišev s katerimi si v teh povojnih letih delil usodo razočaranj in mnogokrat tudi veselja.

Pogrešale te bodo tudi vsi čebelarji društva Sentjur pri Celju.

Na ustavnem občnem zboru si bil predlagan ter tudi izvoljen za člana nadzornega odbora čebelarstva društva Sentjur.

Dragi Filip, ohranili te bomo v najlepšem spominu in se ti za vsa prizadevanja in trud, ki si ga vložil v čebelarstvo in za našo novo društveno organizacijo zahvaljujemo.

Tvoji ljubljene ženi ter otrokom in ostalim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje!

Čebelarstvo društvo
Sentjur pri Celju

FRANC GREGORI

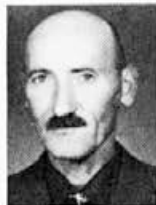

Prvega julija 1976 je čebelarje Gornje Savske doline pretresla žalostna vest, da je po kratki bolezni preminil v 75. letu starosti Franc Gregori iz Podkorena. Vsa leta po drugi vojni predsednik čebelarstva družine v Kranjski gori. Bil je eden najnaprednejših čebelarjev, kot tudi kmetov tega kraja. Čebelaril je 45 let z 30 AZ panji. Vsa leta po osvoboditvi je delal tudi v odboru čebelarstva društva v Radovljici. Z njegovo smrtjo je zadana čebelarstvi družini v Kranjski gori vrzel, katero bo težko nadomestiti. Prav tako ga bodo pogrešale družbeno politične organizacije posebno Zveza združenja borcev NOV. Aktivno se je vključil v OF leta 1942 ko je prvoborec Krivic Ivan ustanovil prvi odbor OF v Kranjski gori, katerega član je bil tudi Gregori Franc, vsa leta okupacije. Bil je eden najbolj predanih aktivistov, ob vsakem času pripravljen nesebično pomagati pri vseh akcijah. Več let je bil tudi član občinske skupščine na Jesenicah. Za svoje delo v krajevnih organizacijah, kot tudi v čebelarstvi je prejel več odlikovanj med njimi tudi medaljo Antona Janše II. stopnje. S svojim znanjem o čebelarstvu, je bil vedno pripravljen svetovati ali pomagati vsakemu čebelarju posebno začetnikom, in to tudi brezplačno z roji ali maticami. Kako priljubljen je bil se je videlo na njegovi zadnji poti.

Dragi Franc, nam čebelarjem boš ostal vedno v lepem in nepozabnem spominu, hvaležni pa smo ti za tvoje plodno in nesebično delo v čebelarstvi družini.

Čebelarstvo društvo Kranjska gora

STEFAN BERTALANIC

Sredi svetoče narave, ko so bile njegove čebelice v največjem delovnem članu, nas je dne 24. maja 1976 zapustil naš dolgoletni član družine. Zelo nas je prizadela vest o njegovi tragični smrti, saj je bil naš dolgoletni član vse od ustanovitve naše čebelarke družine.

Rodil se je 25. decembra 1913 v Borejcih blizu Murske Sobote. Že kot otrok je skupno s svojim očetom, ki je čebelaril, vzljubil čebele na svojem rojstnem domu. Leta 1944 se je poročil in se preselil v Puconce v Prekmurju. S svojo preselitvijo je preselil tudi svoje ljubljence — čebele in čebelaril vse do svoje nepričakovane — tragične smrti. Bil je gostoljuben član naše družine. Rad se je udeleževal vseh čebelarskih prireditvev in bil ob vsaki priliki, predvsem mladim čebelarjem, odličen svetovalac in pomočnik.

Čebelarji smo ga spodobno, s solzami v očeh spremljali na njegovi zadnji poti k večnemu počitku v Puconcih. Vsi čebelarji naše družine ga bomo ohranili v lepem spominu.

Čebelarska družina Puconci

STEFAN ZEZEZEN

V začetku junija letos je smrt spet zamahnila med slovenskimi čebelarji. V Radovcih, na Goričkem, v Prekmurju je po zahrbtni bolezni umrl dolgoletni čebelar Stefan Zezezen, po domače Fretov. Čebelarska družina Grad, katere član je bil Stefan, je izgubila z njim izkušenega čebelarja, saj si je od svojega 16. leta nabral pri delu z »muhami« veliko izkušenj. Takrat so negovali svoje ljubljence še v koških — Prekmurci jim pravijo »košare«. V 42 letih si je pokojni Stefan uredil svoj čebeljak in število panjev je v njegovem čebelnem domu naraščalo.

Kot dober in aktiven član Čebelarske družine je bil šest let njen predsednik in si je v tem času prizadeval

poživiti njeno delo in povečati število članstva, ter navdušiti mladi rod za čebelarjenje.

Pred dvema letoma je dobil Stefan za svoje 40-letno delovanje v čebelarstvu pomembno priznanje — diplomu Antona Janše.

Kljub temu, da je zadnja leta že bolehal, korak mu je pešal, bolezen ga je priklenila večinoma na posteljo, je po svojih močeh še skrbel za svoje delavke, ki so mu bile vse življenje vzor delavnosti. Kazale so mu, kako je treba s trdnim delom — zase in za druge skrbeti, delati. In tak je bil Zelezov Stefan.

Čebelarska družina Grad

JAKOB ZUPAN

Zopet smo izgubili najstarejšega čebelarja naše čebelarske družine. Jakob Zupan je bil rojen 24. 4. 1894 v Nomenju pri Bohinjski Bistrici. Pokopali smo ga v Bitnjah 25. 1. 1976. Pogreba se je udeležilo veliko njegovih prijateljev in znancev.

Jakob je že kot mlad kmečki fant vzljubil čebele. Ostal je doma na kmetiji in pričel čebelariti s kranjiči. Čebele je vozil še s konjem na ajdova pasišča v okolico Kranja. Bil je tudi dober vzrejevalec matic. Roje in matice je od njega kupoval že pokojni Jan Strgar. Pozneje je pričel čebelariti v AZ panjih, toda kranjiče ni opustil vse do konca življenja. Vsako leto — jeseni ali spomladi, so čebelarji kupovali pri njem kranjiče za osvežitev krvi v svojih čebeljakih.

Tudi v organizaciji je bil Jakob vedno zelo delaven. Povsod kjer je bilo potrebno je rad prisločil na pomoč. Bil je tudi dolgoletni odbornik Čebelarske družine Bohinjska Bistrica. Za svoje delo v čebelarski organizaciji je prejel tudi odlikovanje Antona Janše III. stopnje.

Počivaj v miru in lahka naj ti bo domača zemlja, katero si vse življenje z ljubeznijo obdeloval.

Domačim pa naše iskreno sožalje.

Čebelarska družina
Bohinjska Bistrica

ZVEZA ČEBELARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE IMA NA ZALOGI:

Sodobno čebelarstvo (Knjiga o čebelah) — 430 strani	40
E. Herold: Čebele in zdravje	66
L. Debevec: S čebelami in čebelarji skozi stoletja	4
F. Sivic ing.: Gozdno medenje in proizvajalci mane	12
Jože dr. Rihar: Vzrejamno boljše čebele	28
Jože dr. Rihar: Čebelarjenje v nakladnem panju	49
Stane prof. Mihelič, Viktorijan Demšar, Jože Stabej, — Peter Pavel Glavar in Matej Furlan: Ob 200-letnici pisane besede o slovenskem čebelarstvu	50
335 str. — vezana — za člane ZCDS	40
Barvne razglednice panjskih končnic z različnimi motivi v ličnih ovojih po 10 kosov (voščilne karte)	10
Razglednice Antona Janše (akadem. slikarja B. Jakca)	1
Velike barvaste razglednice naše plemenilne postaje na Zelenici	2
Lična barvasta značka s čebeljo matico	10
Čebelarске izkaznice	0,50
Kartotečne kartice	—

Zdravila:

Fumidil — (stekleničke):	50
Folbeks za dimljenje čebel proti pršici in krpljam — v zavitkih po 50 lističev	23
Phenothiazin proti krpljam	10

Cisti dohodki so namenjeni izobraževanju čebelarjev. Cene so dostopne vsem, zato sezite pridno po navedeni literaturi in drugo.

Najboljše in najprimernejše naročilo je s položnico na naš čekovni račun št. 50101-678-48636. Za poštino dodajte 5 din za manjše pošiljke, 8 din za večje pošiljke.

Uprava ZCDS

IZDELUJEM PLASTIČNE POKROVE ZA ZAPIRANJE KOZARCEV ZA MED

MARA FLORJANČIČ

62390 Ravne na Koroškem, Čečevje 46-d
telefon (062) 86-034

KUPIM

Kupim stiskalnico za vosek. Vajda Milan, 68330 Metlika, Vinogradniška nh.

VABILO

Izvršni odbor čebelarске družine Ljubljana vabi vse svoje člane in čebelarje okoliških družin na debatni večer, ki bo dne 21. 10. 1976, ob 18. uri, v dvorani KS kolodvor, Ulica Moše Pijade 22.

Odbor